КПСС XXVII СЪЕЗДИ ВА БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 78 (8568). • 20 апрель, 1985 йил • ШАНБА • Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВ ГФР «ДОЙЧЕ БАНК» ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ РАИСИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

18 апрель куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев ГФР савдо-саноат доираларининг таниқли намояндаси, «Дойче банк» правлениесининг раиси В. Кристиансни Кремлда қабул қилди. Амалий ва ижобий руҳда ўтган суҳбат чоғида СССР билан ГФР ўртасидаги икки томонлама муносабатларга, аввало иқтисодий соҳадаги муносабатларга оид баъзи масалалар тилга олинди. Суҳбатда СССР Давлат банки правлениесининг раиси В. С. Алхимов, «Дойче банк» директори А. Лебан ва ГФРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили А. Арно иштирок этдилар.

(ТАСС).

ЛЕНИННИНГ НОМИ ВА ИШИ АБАДИЙ ЯШАЙДИ

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН!.. Ҳар бир совет кишиси учун бу ном ғоят қадрли, мўътабар ва азиз. Зотан, XX асрнинг барча энг муҳим социал ғалабалари, Коммунистик партиямиз ва совет халқининг янги жамият қуриш йўлидаги улкан зафарлари шу табаррук ном билан боғлиқдир. Шу боисдан ҳам 22 апрелни — доҳий туғилган кунни совет халқи, прогрессив инсоният алоҳида ҳурмат-эҳтиром, зўр тантана билан нишонлайди.

Инсоният, халқлар, мамлакатлар тарихида шундай зотлар бўладики, уларнинг ҳаётбахш ғоялари, революцион ишлари, халққа бўлган чуқур садоқати, юксак идеалларга бахшида этилган ёрқин ҳаёти буюк ибрат сифатида асрлар оша яшайверади, улар неча-неча авлодлар учун азиз ва уларнинг сафида барҳаёт бўлиб қолаверадилар. Миллион-миллион одамларнинг хотираларида, ўй-фикрларидагина эмас, балки кундалик эзгу ишларида ҳам яшайверадилар. 1870 йилнинг 22 апрелида демократ-педагог И. Н. Ульянов ва Мария Александровна Ульянова оиласида туғилган Владимир Ильич ана шундай зот эди ва абадий шундай бўлиб қолади. Унинг номи социал адолат ва меҳнаткашларнинг бахт-саодати йўлидаги курашнинг музаффар байроғига зарҳал ҳарфлар билан ёзилгандир. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг асосчиси, дунёда биринчи социалистик давлатнинг ташкилотчиси — Ленин давримизнинг энг атоқли сиёсий арбоби, башариятнинг энг улуғ сиймоси сифатида минг-минглаб халқларга мислсиз куч ва ғайрат бахшида эта олди.

У партиянинг иқтисодий стратегиясини, социалистик хўжалик юритишнинг энг муҳим қоидаларини назарий жиҳатдан чуқур белгилаб берди. Унинг «Пролетариат диктатураси даврида экономика ва сиёсат», «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари», «Буюк почин», «Кооперация тўғрисида» каби ўша йилларнинг жанговар воқеаларини ўзида рўй-рост ифодаловчи бошқа кўпгина классик асарларида олис истиқболга мўлжалланган иқтисодий ва сиёсий йўлимиз донолик билан кўрсатиб берилди.

К. Маркс ва Ф. Энгельс революцион таълимотининг гениал давомчиси, бутун дунё меҳнаткашларининг мураббийси ва раҳнамоси В. И. Лениннинг Шарқ, жумладан, Ўрта Осиё халқлари олдидаги буюк хизмати шундан иборатки, у социализм қурилишида Шарқнинг ўзига хос хусусиятларига қараб ёндашиш тўғрисида янгича назария яратиб берди. Доҳийнинг қолоқ мамлакатлар капитализмни четлаб, социализмга ўтиши мумкинлиги тўғрисидаги хулосаси — тараққиётнинг капитализмгача ёки капитализмнинг илк босқичида бўлган Ўрта Осиё халқлари учун алоҳида аҳамиятга эга бўлди.

Совет Шарқи республикаларининг партия ташкилотларини тузиш ва мустаҳкамлашда, бу ташкилотларнинг маҳаллий аҳоли орасидаги иш формалари ва методларини ишлаб чиқишда В. И. Лениннинг роли бениҳоя каттадир. Туркистон халқларининг ички ва ташқи контрреволюцияга қарши курашида Совет Россияси халқларининг иқтисодий, сиёсий ва ҳарбий ёрдами уюштирилганлиги ҳам Владимир Ильич номи билан боғлиқдир. 1918 йил майида Туркистон ҳарбий округи, 1919 йилда эса Туркистон фронтининг ташкил этилишига бевосита Лениннинг ўзи раҳбарлик қилди.

Владимир Ильич Совет Шарқида қишлоқ хўжалигини, хусусан, пахтачиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берди. 1920 йилнинг 2 ноябрида В. И. Ленин Туркистон ва Озарбайжон ССРда пахтачиликни ривожлантириш тўғрисидаги Декретни имзолади. Халқ Комиссарлари Советининг «Туркистонда суғориш ишларини ташкил қилиш ҳақида» 1918 йил 17 майда Ленин имзолаган тарихий Декрети эса Ўрта Осиёда улкан сув хўжалиги ишларини бошлаб берди. 1920 йил сентябрида Ленин имзолаган Декретга мувофиқ Тошкентда биринчи олий ўқув юрти очилди...

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасида Ленин партияси раҳбарлигида, ишчи ва деҳқонларнинг фидокорона меҳнати, улуғ рус халқи ва мамлакатимиздаги бошқа халқларнинг қардошларча ёрдами туфайли ўз миқёси ҳамда аҳамияти жиҳатидан ҳеч қачон кўрилмаган социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маданий-маиший ўзгаришлар рўй берди. Ленинча миллий сиёсат натижасида ўзбек халқининг социализмга ўтиш тажрибаси катта халқаро сабоққа айланди.

Вақт — холис, одил ҳакамдир. Шунинг учун ҳам бугун биз Ленин таълимоти замон синовидан шараф билан ўтди, илмий коммунизм хазинасидан фахрли жой олди, деб бемалол айта олишимиз мумкин. Биз Улуғ Октябрь йўлидан олға томон илгарилаб борганимиз сари Ленин барҳаёт ғояларининг улуғворлиги тобора тўлиқроқ намоён бўлмоқда. Бу ғоялар коммунистик қурилишнинг энг зарур — бош масалаларини муваффақиятли ҳал этишда йўлчи юлдуз вазифасини ўтамоқда.

Партиямиз ва халқимиз ўз доҳийси васиятларига амал қилиб, у бошлаб берган йўлдан собит қадамлар билан олға бормоқда. Ленинча коммунистик партиямизнинг совет халқини коммунизм сари бошлашда, турмушимизда қарор топаётган барча янги ва самарали тажрибаларни ижодий бойитишда, совет кишиларини жипслаштириш, уларнинг коллектив фикр ва ғайратларини ҳал этилмаган муаммоларга, ҳозирги ва келажакдаги энг муҳим ишларга қаратишдаги жасорати ғоят қатъийдир. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев Москва шаҳар Пролетар райони меҳнаткашлари билан яқиндагина бўлиб ўтган учрашувида шундай деди: «Ленин анъаналарига содиқ бўлиб келаётган партия доимо халқ билан маслаҳатлашиб туради. Ҳозир жамият олдида мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш соҳасида катта вазифалар турипти. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш, маҳсулот сифатини ошириш соҳасидаги куч-ғайратларни кўпайтириш муҳимдир».

Ўзининг XXVII съездига тайёргарлик кўраётган КПСС ҳамиша Лениннинг «Принципиал сиёсат — бирдан-бир тўғри сиёсатдир» деган фикрига амал қилиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиши муқаррар. Владимир Ильичнинг ғоявий ва сиёсий мероси чинакам чашмадек қулф уриб турипти. Биз ўз йўлимизни Ленин таълимотига қайта-қайта таққослаймиз. Эришилган пировард натижаларни ленинчасига баҳолашга, ҳозирги аҳволни яхшироқ тушунишга, келажакка зийраклик билан қарашга интилмоғимиз лозим.

Октябрь ғалабасидан кейинги йиллар давомида Ленин таълимоти музаффар жаҳоншумул революцион ҳаракат илми бўлиб қолди. Биз В. И. Ленин кўрсатмаларини изчил амалга ошириб, бугунги кунда фахр билан айта оламизки, мамлакатимиздаги реал социализм — ленинизмнинг жонли ифодаси, Ленин даҳосининг, Ленин партияси, совет ишчилар синфи, бутун халқимиз меҳнатининг чинакам самарасидир. Ленин белгилаган режаларнинг ҳаммаси рўёбга чиқишига шак-шубҳа йўқ.

Яшасин революцион курашнинг интернационал байроғи, тинчлик ва бунёдкорлик байроғи — Ленинизм!

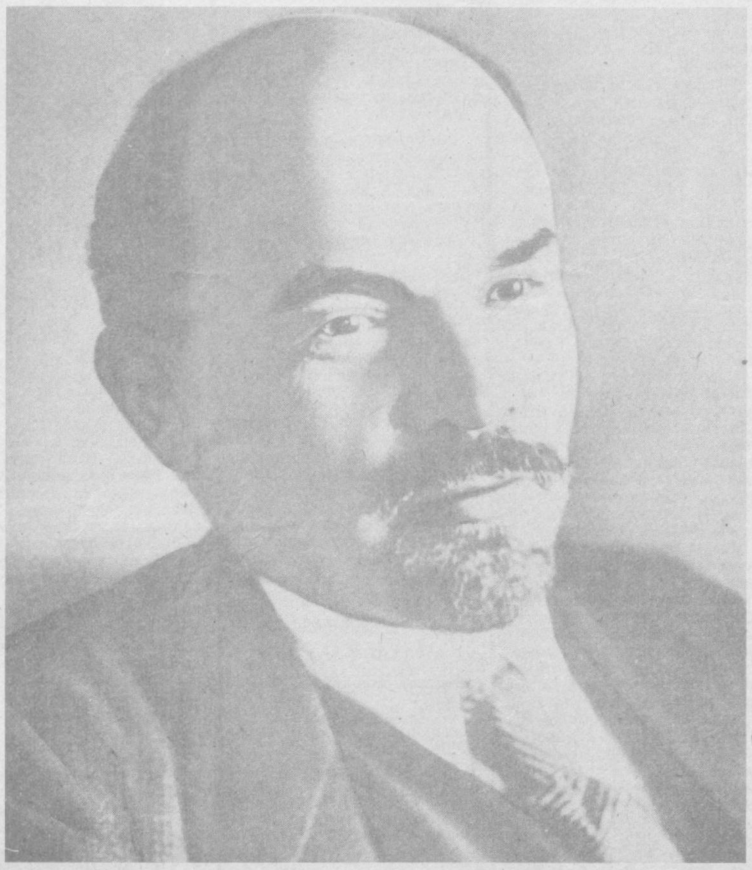

Коммунистик партия билан совет давлатининг асосчиси туғилган кунга 115 йил тўлишига бағишлаб 19 апрель куни Тошкентда тантанали йиғилиш ўтказилди. Ўзбекистон пойтахтининг ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, партия ветеранлари, партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, совет Қуролли Кучларининг жангчилари В. И. Ленин номли СССР Халқлари дўстлиги саройининг байрамона безатилган залига келдилар.

Тантанали йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров очди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан йиғилишнинг фахрий президиумига сайланади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ҳ. А. Шоғазатов доклад қилди. Докладчи совет халқининг шонли ишларида яққол мужассамлашган улуғ Ленин ғояларининг тантанаси ҳақида, жаҳон пролетариати йўлбошчисининг режаларини Совет Иттифоқида, социалистик лагерь мамлакатларида коммунизм қурувчилари турмушга татбиқ этаётганликлари ҳақида, бутун дунёда озодлик ва социал адолат учун, тинчлик учун курашаётган халқларнинг ғалабаларида ленинизм таълимотининг тўғрилиги исботланаётганлиги ҳақида гапирди.

Социалистик Ўзбекистон меҳнаткашларининг ютуқлари, унинг халқ хўжалиги барча тармоқлари ва маданияти ривожланиб бораётганлиги Ильич васиятлари рўёбга чиқарилаётганлигининг яққол тимсолидир. Ўзбекистон меҳнатчилари Ленин васиятларига, Коммунистик партия ишига мутасил содиқдирлар. Партия Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган меҳнаткашлар КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишга интилмоқдалар.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Б. Усмонхўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, Е. А. Айтмуротов, Ғ. Ҳ. Қодиров, Т. Н. Осетров, Н. И. Попов, О. У. Салимов, Т. А. Алимов, В. А. Головин, Н. М. Маҳмудова, В. А. Хайдуров қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

ТОШКЕНТ область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети гўшт, сут, тухум етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш ҳамда план ва социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш юзасидан районлар, давлат хўжаликлари ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1985 йил биринчи квартал якунларини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Тошкент районига (район партия комитетининг секретари Тўрахонов, район ижроия комитетининг раиси Худойберганов, РАПО Советининг раиси Одилов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси Абдусаломова, район комсомол комитетининг секретари Ғозиев ўртоқлар). Бу районда гўшт сотиш бўйича квартал плани 198 процент, сут сотиш плани 100 процент, тухум сотиш плани 127 процент бажарилган.

Ғалаба районидаги Ленин номли колхозга (раиси Лим, партия ташкилотининг секретари Қидирбоев, касаба союз комитетининг раиси Талдабоев, ўртоқлар). Бу колхозда давлатга гўшт сотиш бўйича квартал плани 100 процент, сут сотиш плани 109 процент, тухум сотиш плани 135 процент бажарилган ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва топширишдаги ўсиш проценти энг юқори бўлди.

Коммунистик районидаги «Правда» колхозига (раиси Хван, партия ташкилотининг секретари Ли, касаба союз комитетининг раиси Ибраев, комсомол комитетининг секретари Ли ўртоқлар). Бу колхозда давлатга гўшт сотиш квартал плани 2,5 баравар, сут сотиш плани 101 процент, тухум сотиш плани 2,1 баравар бажарилган ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва топширишдаги ўсиш проценти энг юқори бўлган.

Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумига (директори Гусаков, партия ташкилотининг секретари Ерматов, касаба союз комитетининг раиси Макаримов, комсомол комитетининг секретари Исахонов ўртоқлар). Бу совхозда давлатга гўшт сотиш квартал плани 2,2 баравар, сут сотиш плани 107 процент, тухум сотиш плани 110 процент бажарилган ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва топширишдаги ўсиш проценти энг юқори бўлган.

Калинин, Орджоникидзе районларида гўшт, сут, тухум ва бошқа турдаги чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш бўйича белгиланган 1985 йил биринчи квартал планини бажаришда яхши ишлар қилинганлиги қайд этилди.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Тошкент районига «ГАЗ-24» маркали енгил автомашина, Ғалаба районидаги Ленин номли, Коммунистик районидаги «Правда» колхозларига ҳамда Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумига «Жигули» енгил автомашинасининг талаб катта бўлган маркасидан ажратиш топширилди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисида 1985 йил 8 апрелда КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган учрашувда саноат бирлашмалари ва корхоналарининг, колхозлар ва совхозларнинг, ишлаб чиқариш бригадаларининг раҳбарлари, мутахассислар ва олимлар айтган таклифларни амалга ошириш борасидаги тадбирларни кўриб чиқиб, тасдиқлади.

Сиёсий бюро мажлисида қайд этиб ўтилганидек, ана шу учрашув вақтида олға сурилган таклифлар мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишларини ишлаб чиқиш, ишлаб чиқаришни интенсивлашни жадаллаштириш, хўжалик механизми ва бошқарувни такомиллаштириш, меҳнат коллективларининг активлиги ва ташаббускорлигини кучайтириш учун мухим аҳамиятга эгадир.

Сиёсий бюро СССР Госпланига, СССР Госснабига, СССР Молия министрлигига, бошқа министрликлар ва идораларга учрашувда киритилган таклифларни амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқиб, уларни КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советига тақдим этишни топширди. Бунда планлаштиришни яхшилашга, унинг илмий жиҳатдан асосланишини оширишга, корхоналар учун тасдиқланадиган план кўрсаткичлари, шунингдек улардан талаб қилинадиган ҳисоботлар миқдорини камайтиришга алоҳида эътибор берилади. Хўжалик механизмини фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ҳамда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини оширишга қаратишни кучайтириш биринчи даражали вазифадир. Меҳнат коллективларини иқтисодий рағбатлантиришни, меҳнаткашларни моддий ва маънавий рағбатлантиришни такомиллаштириш, аввало, хўжалик ҳисоби принциплари асосида меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаларини ривожлантириш мана шунга қаратилиши лозим. Жумладан, агросаноат комплексини бошқаришда илғор ташкилий структураларни жорий этиш, саноатда илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларини ташкил қилиш борасидаги ишларни кучайтириш зарур деб топилди.

Сиёсий бюро Қора металлургия министрлигининг ташкилотлари халқ хўжалигига металл маҳсулот етказиб беришда қолоқликка йўл қўйганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб, СССР қора металлургия министри И. П. Казанец билан Украина ССР қора металлургия министри Д. П. Галкинни қаттиқ огоҳлантирди ва улардан ўз идораларига бўйсунувчи корхоналарнинг ишида жиддий бурилишни, беш йиллик тугалловчи йилининг план топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлашни талаб қилди. СССР Госплани ва Госснабининг, Темир йўллар министрлиги, Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг, бошқа министрликлар ва идораларнинг раҳбарларига халқ хўжалигининг ана шу ғоят муҳим тармоғига эътиборни кучайтириш, зарур материалларни планда кўрсатилганидек аниқ-пухта етказиб бериш, корхоналарни энергия билан узлуксиз таъминлаш, хом ашё ва металл маҳсулотни ўз вақтида ташиб бериш таклиф қилинди.

Нефть, газ саноати корхоналари ҳамда геология-разведка ташкилотларини техника билан қайта қуроллантиришга оид қўшимча тадбирлар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг ушбу масала юзасидан қабул қилинган қарорида ўн иккинчи беш йилликда ишлаб турган бир қанча корхоналарни реконструкциялаш, пармалаш ҳамда нефть конлари асбоб-ускуналарини, геофизик аппаратларнинг илғор турларини, қудуқ пармалаш ва нефть қазиб чиқариш учун мўлжалланган материалларни тайёрловчи янги қувватларни ишга тушириш, қувурлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш кўзда тутилади. Ишлаб чиқилган тадбирлар комплекси нефть, газ саноати корхоналари ҳамда геология ташкилотлари ишининг техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини анча яхшилаш имконини беради, СССР Энергетика программаси топшириқларини бажариш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтиради.

1986—1990 йилларда ва 2000 йилгача бўлган даврда маҳаллий саноатни янада ривожлантириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарори қабул қилинди. Қарорда бу тармоқ аҳолининг талаб-эҳтиёжларини қондиришга талайгина ҳисса қўшаётганлиги қайд этиб ўтилади. Айниқса, юқори сифатли халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш, аҳолининг миллий хусусиятларини ва табиий-иқлим турмуш шароитларини ҳисобга олиб, шундай молларнинг хилларини ошириш борасидаги тадбирлар белгиланди. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетларига шу мақсадда маҳаллий хом ашёдан, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши чиқитларидан кенгроқ фойдаланишни таъминлаш, ишлаб турган қувватлардан фойдаланишни яхшилаш, корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш йўли билан уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш топширилди.

Сиёсий бюро Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бир қанча мамлакатлар ташкилотлари иштирокида Кривой-Рог оксидланган рудалар кон-саралаш комбинати қурилиши юзасидан СССР Министрлар Совети ишлаб чиққан таклифларни кўриб чиқди ва маъқуллади.

Доимий яшаш учун қишлоқ жойларга кўчиб келаётган оилаларга уй-жойлар қуриш ва чорва моллар харид қилиш учун колхозлар, совхозларга, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотларига бериладиган кредит миқдорлари тўғрисидаги таклифлар маъқулланди. Бу — қишлоқда кадрларнинг муқим яшаши учун яхши шароит яратади, қишлоқ аҳоли пунктларини янада ободонлаштиришга кўмаклашади.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорида 1986—1990 йилларда Ереван шаҳрининг шаҳар хўжалигини ривожлантириш программаси кўзда тутилган. Бу программада уй-жой бинолари, мактабгача тарбия болалар муассасалари, умумий таълим мактаблари, касалхоналар, поликлиникалар ҳамда шаҳар ва коммунал хўжалигининг бошқа объектлари қурилишини ва уларни фойдаланишга топширишни анча кўпайтириш мўлжалланади. Ишлаб чиқариш объектлари, иссиқлик магистрал шохобчалари қуриш, уларни реконструкция қилиш ва кенгайтириш, шунингдек Арманистон ССР пойтахтининг ҳаво ва сув ҳавзалари булғанишининг олдини олиш тадбирлари белгиланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида давлат, хўжалик, социал-маданий қурилишга ҳамда Коммунистик партия билан Совет давлатининг ташқи сиёсий фаолиятига оид бошқа баъзи масалалар муҳокама қилинди.

ЧИГИТ ЭКИШ КУНДАЛИГИ

ИККИ РАЙОН РАПОРТИ

ОҚҚЎРҒОН. Бу йил район пахтакорлари давлатга 65 минг тонна «оқ олтин» топшириш учун курашмоқдалар. Шу мақсадда улар экиш ишларини уюшқоқлик билан бошладилар ва муваффақиятли якунладилар. Белгиланган 19720 гектар майдонга чигит экиб бўлинди. Далаларда 350 та агрегат ишлади. Ҳар бир агрегатнинг унумдорлиги ўртача 9-10 гектарданга тўғри келди.

«Ленинизм», Вотинцев номли, Куйбишев номли колхозлар ва «Оққўрғон» совхозининг деҳқонлари чигит экишни барвақт бошлаб, бу муҳим тадбирни биринчилар қатори тугалладилар.

Дастлаб уруғ ташланган майдонларда чигит униб чиқиб ниҳоллар кўзга ташланиб қолди.

* * *

ЯНГИЙЎЛ. Баҳорнинг ҳар бир кунидан унумли фойдаланиш учун курашган янгийўлликлар мўл ҳосилга мустаҳкам замин яратмоқдалар. Бу район деҳқонлари ҳам пландаги 10138 гектар ерга чигит экишни қисқа муддатларда тугаллашга муваффақ бўлдилар.

Ўзаро мусобақада «Ленинизм», «СССР 60 йиллиги», Н. Ниёзов номли колхозларнинг пахтакорлари пешқадамлик қилдилар. Чигит униб чиққан далаларга ишлов беришга тайёргарлик кўрилмоқда.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 19 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда экилган майдон, учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Коммунистик	—	104,0
Оққўрғон	5,5	100,0
Янгийўл	5,3	99,4
Ғалаба	2,8	97,6
Чиноз	2,8	96,4
Ўрта Чирчиқ	3,0	93,5
Бўка	3,5	93,5
Пискент	3,1	89,5
Бекобод	1,3	86,9
Орджоникидзе	12,0	51,7
Калинин	6,5	25,7
Область бўйича:	3,1	94,4

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

ПАРТИЯ ВА ХАЛҚ ЖАСОРАТИ

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида Тошкент область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими томонидан ташкил этилган илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. У совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабасининг 40 йиллигига бағишланди.

Конференцияни Тошкент область партия комитетининг секретари Ш. З. Камолхўжаев кириш сўзи билан очди.

Тарих фанлари доктори, профессор Ч. Абутолипов «Партия ва халқнинг Улуғ Ватан урушидаги буюк жасорати» мавзусида доклад қилди.

Конференцияда сўзга чиққан тарих фанлари кандидати, доцент К. С. Зайнуллин, Паркент район партия комитетининг биринчи секретари А. П. Алимов, Янгийўл шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари О. Д. Расческина, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети секретарининг ўринбосари Н. Г. Белозорев, Ангрендаги 7-автобазанинг мастери, пропагандист И. М. Сиников барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва раҳнамоси — Коммунистик партиянинг Улуғ Ватан урушидаги буюк роли, унинг ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш учун олиб бораётган кураши, совет кишиларининг ватанпарварликлари ҳақида гапирдилар. Конференцияда Буюк Ғалабага Ўзбекистон меҳнаткашлари қўшган катта ҳисса ҳам таъкидлаб ўтилди.

БУГУН — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ҲАММА — УМУМХАЛҚ ҲАШАРИГА!

(Шанбаликка бағишланган материаллар газетанинг 2-саҳифасида босилмоқда).

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 115 ЙИЛЛИГИГА

МАНГУ БАРҲАЁТ

БАШАРИЯТНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ

Гениал мутафаккир, собитқадам революционер, Коммунистик партия асосчиси, жаҳонда биринчи социалистик давлат ташкилотчиси, бутун дунё меҳнаткашларининг улуғ доҳийси ва устози — Лениннинг номи мамлакатимиз халқлари учунгина эмас, балки бутун тараққийпарвар инсоният учун ҳам ғоят азиз ва қадрлидир. Негаки Владимир Ильич Ленин бутун қаҳрамонона ҳаётини буюк ва олийжаноб мақсадга — ишчилар синфи ва барча мазлумларни эксплуатация асоратидан озод этишга, меҳнаткашлар манфаатини ҳимоя қилишга, жаҳонни революцион тарзда янгилаш ишига бағишлади, қайноқ қалб ҳароратини, беназир ақлу заковатини меҳнаткаш халқ бахти-саодати учун курашга бахшида этди. Партия Марказий Комитетининг 1924 йил 22 январдаги совет халқига Мурожаатида Владимир Ильичнинг бу фазилатлари ниҳоятда аниқ ва лўнда ифодаланган эди:

«Пролетариатга хос бўлган чинакам буюклик ва қаҳрамонлик хислатлари— кучли идрок, ҳар қандай ғовларни енгадиган, темирдек мустаҳкам, қудратли, саботли ирода, қуллик ва жабр-зулмга қарши ҳаққоний ва чексиз нафрат, тоғларни ларзага келтира оладиган революцион шижоат, омманинг ижодий кучларига бениҳоя ишонч, улуғ ташкилотчилик генийси, — бу хислатларнинг ҳаммаси Ленинда жуда яхши ўз ифодасини топди, Ленин номи ғарбдан шарққача, жанубдан шимолгача янги дунё рамзи бўлиб қолди...».

Надежда Константиновна Крупскаянинг сўзлари билан айтганда Ильичнинг қалби барча меҳнаткашларга, барча мазлумларга қизғин меҳр-муҳаббат туйғуси билан тўлиб-тошганди.

В. И. Лениннинг инсоният олдидаги буюк тарихий хизмати шундаки, у улуғ устозлари Маркс билан Энгельсни назарий меросини янги тарихий шароитларга татбиқан ривожлантирди, бойитди ва шу йўл билан тарихий тараққиёт жараёнида ўртага қўйилган кўплаб актуал масалаларни ҳал қилиб берди, социалистик революция ва коммунистик жамият қуриш назариясини ҳар томонлама юксалтирди.

Марксизм догма эмас, балки ҳаракат учун қўлланма, деб билган Ленин марксизмни ижодий ривожлантиришни революцион таълимот таъсирчанлигининг зарур шарти, ишчилар синфининг етилган вазифаларини назарий ва амалий жиҳатдан ҳал этиш калити, деб ҳисобларди.

Пролетар синфий курашининг тенги йўқ стратеги ва тактиги бўлган Ленин меҳнаткашлар оммаси билан ҳайрон қоларлик даражада чамбарчас боғланиб кетганди, уларнинг туб манфаатларига таяниб иш тутарди, халқ ҳаётининг томир урушини доимо сезиб турарди, ишчилар ва деҳқонларнинг, жамият барча табақаларининг социал психологиясини синчиклаб ўрганар ва сиёсий қарорларни ишлаб чиқишда ана шуларнинг ҳаммасини ҳисобга оларди.

Улуғ Лениннинг серқирра, сермазмун фаолияти, ҳаётбахш, ғолибкор таълимоти Россия ишчилар синфининг революцион курашигагина эмас, шунингдек жаҳон халқларининг озодлик ҳаракатига ҳам жуда катта таъсир ўтказди, унга ғоявий баркамоллик, революцион собитқадамлик ва уюшқоқлик бахш этди.

Ленинизм — империализм ва пролетар революциялари даврининг, мустамлакачилик инқирози ва миллий озодлик ҳаракатлари ғалабаси даврининг, инсониятнинг капитализмдан социализмга ўтиши ва коммунистик жамият қурилиши даврининг марксизмига айланиб қолди.

Бугунги ленинизм илмий ҳақиқатлар ва революцион фикрлар системасигина эмас, бу — XX асрда ўзгариб кетган дунёнинг ўзи: курраи заминдаги аҳолининг учдан бир қисми учун реал воқелик бўлиб қолган социализмдир; бу — инсониятнинг социал ва миллий озодлик йўлидаги ҳаракатидир. Ижтимоий тараққиёт марксизм-ленинизм кашф этган объектив қонуниятларга биноан ривож топмоқда ва шунинг учун енгилмасдир.

Ленинизм — СССРда социалистик ва коммунистик жамият қурилиши байроғи, партия сиёсатининг асосидир. Мамлакатимиз аҳолисининг барча табақалари давлат ва хўжалик органларининг ишини яхшилаш, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш, кадрларнинг масъулиятини ошириш, қонунларга қатъий риоя қилиш, мамлакатнинг иқтисодий потенциалини янада кўпайтириш, Советлар мамлакати, иттифоқчиларимиз ҳавфсизлиги манфаатларини таъминлаш борасида Коммунистик партия, унинг ленинча Марказий Комитети ва Сиёсий бюроси амалга ошираётган тадбирларни маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар, бу тадбирларни совет кишисининг бахту иқболи тўғрисида, социалистик Ватанни ҳар томонлама равнақ топтириш, ер юзида тинчликни барқарор этиш тўғрисида партия қилаётган ғамхўрликнинг ифодаси, деб билмоқдалар.

Улуғвор мамлакатимизнинг буюк Октябрдан кейин босиб ўтган йўлига назар ташлар эканмиз ва бугунги ишларимизни Ленин ғояларига қиёсан таҳлил этарканмиз, Коммунистик партия ҳаётбахш Ленин таълимотига ва унинг пурҳикмат васиятларига комил ишонч ва боқий изчиллик билан амал қилаётганлигига гувоҳ бўламиз.

Ленин васиятларига садоқат — ленинча яшаш, ишлаш, курашиш демакдир. Ленин васиятларига амал қилиш — улуғ шарафгина эмас, айни чоқда улуғ бурч ҳамдир, Ленин ишлаб чиққан ва амалда қўллаган принципларга қатъий амал қилиш бурчидир.

Ички сиёсатда бу — ҳаёт ўртага қўйган вазифаларни ижодий ҳал қилиш, коммунизм қуриш учун курашга отланганларнинг куч-ғайратларини жўш урдириш, ривожланган социализм афзалликларидан, фан-техника революцияси муваффақиятларидан ишлаб чиқариш самарадорлигини ҳар тарафлама ошириш учун, халқнинг турмуш даражасини муттасил кўтариш ва моддий фаровонлигини юксалтириш учун, янги инсонни тарбиялаб вояга етказиш учун максимал даражада фойдаланиш демакдир.

Ташқи сиёсатда Ленин васиятларига амал қилиш — жаҳон империализмига қарши курашда ҳозирги замоннинг ҳамма революцион ва озодлик кучлари бирлиги ва жипслигини, аввало, жаҳон революцион жараёнининг бош отряди бўлган социалистик мамлакатлар жипслигини мустаҳкамлаш демакдир; халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлигини марксизм-ленинизм негизида тинимсиз мустаҳкамлаш ҳамда партиялар ва халқлар ўртасида интернационализм туйғусини мустаҳкамлаш учун барча имкониятлардан фойдаланиш демакдир.

«Ташқи сиёсат соҳасидаги йўлимиз равшан ва изчилдир. Бу — тинчлик ва тараққиёт йўлидир, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитети март (1985 йил) Пленумидаги нутқида. — Биз ленинча тинчлик ва тинч-тотув яшаш йўлидан қатъият билан борамиз. Совет Иттифоқи холис ниятга ҳамиша холис ният билан, ишончга ишонч билан жавоб беради».

Коммунистик партия ва Совет давлати ўзининг бутун фаолиятида Ленин таълимотига қатъий амал қилмоқда, ленинча тинч-тотув яшаш принципларини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқда, тинчлик ва халқаро ҳамкорлик йўлидан оғишмай олға бормоқда.

Ленин таълимоти келажакка йўналтирилган таълимотдир, бу таълимот доимо олға чорлаб, барча халқларни истиқболнинг аниқ режалари билан қуроллантиради, бунда ҳам унинг ҳаётбахш кучи намоён бўлади. Бутун ҳаётимиз, ҳозирги кунларимиз ва истиқболимиз ленинча ғояларнинг ёрқин нурлари билан чароғон бўлиб турибди. Шу боисдан ҳам Лениннинг номи ва унинг ғоялари барҳаётдир. Лениннинг номи ва ғоялари асрлар оша яшайверади.

Воҳид АБДУЛЛАЕВ,
В. И. Ленин номидаги ТошДУ доценти.

Рассом В. Серовнинг «В. И. Ленин Советларнинг II Бутунроссия съездида сўзламоқда» картинасидан репродукция.

ТАСС фотохроникаси.

ЁРҚИН ҲАЁТ САҲИФАЛАРИ

Пензадаги И. Н. ва М. А. Ульяновлар музей — қироатхонасида очилган кўргазма Владимир Ильич Лениннинг онаси — М. А. Ульянованинг қаҳрамонона ҳаёт йўлига бағишланган. Кўргазма Мария Александровна туғилган куннинг 150 йиллигига аталган.

Унинг энг эзгу хотиралари Пенза билан боғланган эди. У бу ерда яшовчи опаси Анна Александровна ҳузурига бир неча бор меҳмон бўлиб келган эди. Пенза дворян институтининг инспектори И. Веретенников уйида шаҳарнинг илғор зиёлилари кечқурунлари тез-тез тўпланардилар. Мария Александровна ўқитувчи Илья Николаевич Ульянов билан ўша ерда танишган эди.

Кўргазмада Ильич онасининг порлоқ тақдири тўғрисида ҳикоя қилувчи кўпгина ҳужжатлар, чоп қилинган нашрлар бор. Маҳаллий ўлкашунослар қидириб топган янги экспонатлар ҳам кўргазмага қўйилган. Булар орасида Мария Александровнанинг Пензада бўлган жойларининг тасвирлари, унинг илгари эълон қилинмаган фотосуратлари бор.

(ТАСС мухбири).

В. И. Ленин ҳаёти ва революцион фаолияти билан боғлиқ жойлар мамлакатимизда авайлаб сақланмоқда. Суратда: 1871—1875 йилларда Симбирск шаҳрида Ульяновлар оиласи яшаган уйнинг кўриниши. Бу ерда ҳозир Ленин мемориал комплекси ташкил этилган.

Н. Дергилева фотоси.
ТАСС фотохроникаси

УШАЛГАН ОРЗУ

Доҳиймиз В. И. Ленин ўз вақтида мамлакатимиз далаларида 100 минг трактор ишлашини орзу қилган эди. Бугунги кунда бу зиёдаси билан рўёбга чиққанлигини кўриб турибмиз. Техника ҳар бир соҳада, ҳар бир ишда деҳқоннинг оғирини енгил қилмоқда. Буни бизнинг колхозимиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Колхозимиз трактор паркининг қуввати йил сайин ошиб бормоқда. 1970 йилда 55 та трактор, 10 та пахта териш машинаси бор эди. Ўша йили 1628 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил олинган эди. Шу қисқа давр ичида техникаларимиз сафига янги-янги машина-механизмлар қўшилди. Ҳозирги пайтда трактор паркимизда 38 та чопиқ, 19 та ҳайдов, 34 та пахта териш машинаси ва 41 та транспорт трактори бор.

Биз, механизаторлар яратиб берилган имкониятдан, техника қувватидан унумли фойдаланиб, йил сайин яхши натижаларга эришишга ҳаракат қилмоқдамиз. Ҳар биримизнинг диққат-эътиборимиз тракторларни асраб-авайлашга, умрини узайтиришга қаратилган. Шу туфайли ҳам дала ишларини ўз вақтида ўтказишга, кўнгилдагидек натижаларга эришишга муваффақ бўлмоқдамиз. Техника ерни ҳайдашдан тортиб, токи йиғим-теримни ниҳоясига етказишгача бўлган даврда биз деҳқонларнинг жонимизга оро кирмоқда.

Ўтган юбилей йилида 1582 гектар ерда пахта етиштирдик. Асосий иш жараёнлари механизация ёрдамида бажарилди. Каттагина майдондаги пахталар механизмлар ёрдамида териб олинди. Ҳосилдорлик 35,4 центнерни ташкил этди. Тола плани ҳам ошириб бажарилди. Натижада колхоз бўйича пахтачиликдан 7 миллион сўмликка яқин даромад қилинди. Агар техника бўлмаганида эди, табиийки, бундай ютуқларга эришиш анча мушкул бўларди.

Биз, механизаторлар бундан буён ҳам техниканинг қадрига етишга, уни асраб-авайлашга катта аҳамият берамиз.

Ҳозирги пайтдаги асосий эътибор барча майдонларда чигитни бир текис ундириб олишга қаратилгандир. Ғўза ниҳоллари кўзга ташланиши биланоқ парваришни бошлаб юборамиз. Шу мақсадда культиваторларни ҳам шай қилиб қўймоқдамиз, назоратдан ўтказаётирмиз.

Колхозимиз деҳқонлари юксак марраларни кўзлаганлар. Ватанга 5530 тонна пахта, 800 тонна каноп пояси ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етказиб беришни режа қилиб қўйганлар. Ҳеч шубҳасиз, бу режаларнинг амалга оширилишида қудратли техника ҳал қилувчи роль ўйнайди.

М. РАИМҚУЛОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг механизатори.

ТАРИХИЙ АВТОМОБИЛЛАР

В. И. Ленин фойдаланган автомобиллардан айримлари ҳозир давлат томонидан авайлаб сақланмоқда.

Улар орасида 1915 йилда ишлаб чиқарилган зирхли автомобиль айниқса катта қизиқиш уйғотади. Бундай машиналар Петрограддаги Путилов (ҳозирги Киров) заводида ишлаб чиқариларди.

Биз ҳикоя қилаётган зирхли автомобилни 1917 йилнинг 16 апрелида Петрограддаги Финляндия вокзалига революцион кайфиятдаги солдатлар олиб келдилар. Улар ўша куни эмиграциядан қайтган В. И. Ленинни ҳимоя қилиш зарурати туғилса бу машинадан фойдаланиш учун уни ўз офицерларидан яшириб, олиб келишганди. Владимир Ильич зирхли автомобилдан минбар сифатида фойдаланди. Ҳозирги пайтда бу зирхли автомобиль В. И. Ленин Марказий музейи Ленинград филиалининг доимий экспонатидир.

Октябрь қуролли қўзғолонидан бир неча кун кейин В. И. Ленинга «Туркет—Меру» автомобили бириктириб қўйилди. Уни ҳайдовчи Степан Гиль бошқарарди. Бироз кейинроқ Владимир Ильичга кузови берк, «лимузин» типидаги бошқа машина берилди. Ёш Совет давлатининг бошлиғи унда 1918 йилнинг 1 (14) январида Михайлов манежидаги (ҳозир бу Ленинграддаги қишки стадион) солдатлар ҳузурида нутқ сўзлаш учун келган. Бу автомобилни кечқурун террорчилар ўққа тутишди. Фақат ҳайдовчи Тарас Гороховикнинг эпчиллиги фожианинг олдини олди.

Совет ҳукумати Петрограддан Москвага кўчиб ўтганидан сўнг Ленин турли пайтларда кузови очиқ ва берк бўлган автомобиллардан фойдаланган. Жумладан, 1918 йил 30 августда унга Москвадаги Михельсон электротехника заводига (ҳозир бу Владимир Ильич номидаги завод) митингга бориш учун «Рено» автомобили берилди. Ленин ишчилар ҳузурида нутқ сўзлаб бўлиб, машинага яқинлашганида террорчи Каплан революция доҳийсига қараб бир неча ўқ узди. Степан Гиль дарҳол машинани юргизиб, жуда катта тезликда оғир яраланган Ленинни ҳавфсиз жойга олиб чиқди.

Ленин фойдаланган автомобилларнинг кўпчилиги йўқолиб кетган бўлсада, унинг хизматида бўлган иккита «Роллс-Ройс»ни қидириб топиш ва тиклашга муваффақ бўлинди. Улардан бири Халқ Комиссарлари Советининг гаражига 1920 йилнинг 27 майида келтирилган бўлиб, 236-номер билан рўйхатга олинган эди. Владимир Ильич вафотидан сўнг ҳам ундан бир неча йил давомида Москвада фойдаланишган. 1930 йилда у Ленинграддаги гаражлардан бирига олиб келинди. Бу ердан эса у Қримга бориб қолди. 1939 йилда бу машина Керчда қидириб топилди. 1952 йилгача автомобиль Ленин Горкисида сақланарди. Кейин эса уни Москвадаги В. И. Ленин Марказий музейига беришди. Тарихий автомобиль Москвадаги Лихачев номли заводда қайтадан тикланди.

Ленин фойдаланган иккинчи «Роллс-Ройс» Горкида намойиш этилмоқда. У 1914 йилда ишлаб чиқарилган, «торпедо» хилидаги 7 ўринли кузовли автомобилдир. Машина техника нуқтаи назаридан жаҳонда ягона деса бўлади. Чунки бу «Роллс-Ройс»нинг орқа ғилдираклари резинали гусеница билан алмаштирилган. Ленин ундан 1919 йилдан бошлаб Москва яқинидаги қор босган йўллардан қишки саёҳатлар учун фойдаланарди. Кенг (385 миллиметр) гусеницали ленталар ва олдинги ғилдираклар остидаги чанғилар, моторнинг ўзига хос ишланиши машинага қорли йўллардан яхши юриш имконини берарди.

В. И. Ленин фойдаланган бошқа автомобиллар сақланиб қолмаган. Лекин у шу машиналарда юрган пайтда олинган архив суратлари мавжуддир.

Л. ШУГУРОВ,
Москвадаги «Кўҳна автомобилларни изловчилар» клуби правлениесининг раиси.
(АПН).

В. И. Ленинни пролетар ёзувчиси А. М. Горький билан яқин дўстона муносабатлар боғлаб турар эди. Улар тез-тез учрашиб туришар, революцион ҳаракат тўғрисида фикр алмашишарди. Бу сурат 1908 йилда Владимир Ильич Италиянинг Капри шаҳрида А. М. Горькийнинг меҳмони бўлган пайтда олинган. Ленин А. А. Богданов билан шахмат ўйнамоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ҲАММА ЭЛЛАРДА ВА ТИЛЛАРДА

● ЮНЕСКО маълумотларига кўра В. И. Ленин ер юзида асарлари энг кўп ўқиладиган муаллифдир. Унинг китоблари ҳам жаҳон халқлари тилларига таржима қилиниши бўйича биринчи ўринни эгаллайди.

● Мамлакатимизда Совет ҳокимияти йилларида В. И. Лениннинг асарлари СССР ва чет эл халқларининг 120 тилида 15 минг 729 марта, умумий тиражи 605 миллион нусхада нашр этилган.

● В. И. Лениннинг Россияда илк бор нашр этилган китоби «Халқлар дўстлари» нима ва улар социал-демократларга қарши қандай курашадилар?» асари эди. У 1894 йилда чоп этилган.

● Революцияга қадар Россияда В. И. Лениннинг 212 та китоби ва брошюраси 573,9 минг нусхада нашр қилинган.

● 1918 йилда В. И. Ленин асарлари 98 марта 1,2 миллион нусхада босиб чиқарилди.

● СССРда В. И. Ленин асарлари она тилида нашр этилмаган бирорта миллат ёки элат йўқ. Совет ҳокимияти йилларида Владимир Ильичнинг асарлари СССР халқлари тилида 10 минг мартадан кўпроқ, 501 миллион нусхада чоп этилган.

● В. И. Лениннинг хорижий тилда босиб чиқарилган биринчи асари «Нима қилмоқ керак?» китоби бўлди. У 1902 йилда инглиз тилида Лондонда нашр этилган эди.

● Хитойда В. И. Ленин Тўла асарлар тўпламининг иккинчи нашри 60 томда хитой тилида чоп этила бошланди. Аввал бу нашрнинг тўрт томини босиб чиқариш кўзда тутилмоқда. Кейин ҳар йили 10 томдан китоб нашр этилади.

В. И. ЛЕНИН МАРКАЗИЙ МУЗЕЙИНИНГ ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИДАН РЕПОРТАЖ

ТАЪЗИМ

Республикамиз пойтахтининг кўркига-кўрк қўшиб турган бу муқаддас даргоҳ ҳамиша кишилар билан гавжум. В. И. Ленин таваллудининг 115 йиллиги кенг нишонланаётган баҳорнинг ҳозирги энг сўлим кунларида эса музейга келаётган кишилар оқимининг кети кўринмайди. Ҳозиргина музей залларидан бирида партия ва меҳнат ветерани И. С. Секретарев Тошкентдаги 189-ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчиларига комсомол билетларини тантанали вазиятда топширди. Куни кеча пойтахтдаги «Малика» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ташсельмаш» заводи коллективларини тўлдирган ёшлар шу ерда ишчилар сафига қабул қилиндилар.

Областимиз районларидан келган қишлоқ меҳнаткашларидан бир гуруҳи экскурсовод Г. Эргашхўжаева бошчилигида музей залларини, экспонатлар билан таниша бошлайдилар. Шуни айтиш керакки, бу йил В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида бир қанча янги экспозициялар ташкил этилди. Улардан бири 6 нафар революционерни тарбиялаб вояга етказган, бу йил туғилган кунининг 150 йиллиги кенг нишонланган Мария Александровна Ульяновага бағишланади. Унда В. И. Ленин онасининг ибратли ҳаётига бағишланган фотосуратлар, ҳужжатлар ўрин олган.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси ишчи-деҳқон ҳукуматини қаттиқ ҳимоя қилиш зарурлиги тўғрисида қайта-қайта уқдирарди. Бевосита В. И. Лениннинг раҳбарлигида ва иштирокида ташкил этилган Қизил Армия Улуғ Ватан уруши йилларида империализмнинг зарбдор кучи — гитлерчилар Германиясини тор-мор қилиб, совет халқининг озодлигини таъминлади, Европа халқларини ҳам фашизм зулмидан халос этди. Музей коллективи Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига бағишлаб алоҳида кўргазма ташкил этган.

В. И. Ленин туғилган куннинг 115 йиллиги арафасида музей заллари янги экспонатлар билан бойиди. Бу ерда «Ленинизм байроғи остида», «Ленин йўлидан коммунизм сари» деб номланган алоҳида кўргазмалар ташкил қилинди. Улардан КПСС Марказий Комитетининг навбатдан ташқари март (1985 йил) Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кейинги пленумлари материаллари ҳам қўйилган.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонган кунлардаёқ Совет давлати қабул қилган дастлабки ҳужжатлардан бири Тинчлик ҳақидаги декрет эди. Коммунистик партия Ленин васиятларига амал қилган ҳолда ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш учун сабот билан кураш олиб бормоқда. Музейда «Ленинизм: тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун» бўлими ташкил этилган. Унда В. И. Лениннинг ижтимоий системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш принциплари баён этилган асарлари қўйилган. Бу ерда тошкентлик ўқувчи қизлар Лайло Ғаффорова ва Светлана Ачибоеваларнинг АҚШ президенти Р. Рейган ҳамда Жаҳон Тинчлик Кенгашига ёзган мактублари ўрин олган. Бўлим экспонатлари орасида Тошкентда бўлган чет эллик меҳмонларнинг тинчликни тараннум этувчи турли расмлари, значоклар, открыткалар бор.

В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалини мамлакатимиз ва республикамизнинг турли бурчакларидан келган кишилар билан бир қаторда чет элликлар ҳам зиёрат қилишади. Улар бу ерда олган таассуротларини эсдалик ёзувлар дафтарига тушириб қолдиришган. Бу ёзувлардан бирига ЮСФР Македония Социалистик Республикасидан келган Иван Чибиновский ва Коста Балкановларнинг имзоси чекилган. Македониялик меҳмонлар шундай деб ёзишибди: «Ленин кўрсатган йўлдан тўғри бормоқ учун, улуғ Ленин ишларини давом эттирмоқ учун ва бу ишдан илҳомланмоқ учун, тарихнинг катта сабоғини ўрганмоқ учун бу даргоҳга бутун халқ, айниқса, ёшлар ташриф буюриши керак...»

Жуда ибратли сўзлар. Доҳий таваллудининг 115 йиллиги арафасида музейда бўлган киши халқимизнинг улуғ Ленинга бўлган чексиз меҳр-муҳаббатининг ёрқин ифодасини кўради. Ишчи ва колхозчилар, халқ зиёлилари, ёшлар Владимир Ильич Ленинга таъзим бажо келтириш учун музейга ошиқадилар.

С. ШАМСИДДИНОВ.

ИЛЬИЧ НУРЛАРИДАН ЧАРОҒОН ЎЛКА

В. И. ЛЕНИН совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ мамлакат экономикасини ривожлантиришда электрлаштиришнинг асосий роль ўйнашини кўра билган эди. Шу муносабат билан ишлаб чиқилган ГОЭЛРО плани серқуёш республикамизда ҳам нурхоналар қурилишини жадаллаштириб юборди.

...1923 йилнинг эрта баҳори. Бўзсув дарёсининг азалдан тошлоқ бўлган қисмида янги ГЭС қурилиши бошлаб юборилди. Бу иншоот нима эканлиги билан қизиққан ва янги ГЭС ишга тушишидан хабар топган маҳаллий аҳоли дастлабки кунларда унинг қувватидан барча хонадонлар чароғон бўлишига унчалик ишонмасди ҳам. Шундай бўлса-да кишилар ҳаётига янгилик бўлиб кираётган бу объектни қуриш учун тез-тез «меҳмон»лар келадиган бўлиб қолди.

1925 йилнинг 1 май куни ҳам келди. Шу куни Тошкентда меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни 1 Май ўзгача тантанавор руҳда ўтди. Бу тантана қўшалоқ байрамга айланиб кетди. Бўзсув ГЭСининг дастлабки икки агрегати ишлай бошлади.

Биринчи май байрамида— ГЭСнинг очилишига бағишланган митингга республикамиз оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев келиши ҳақидаги хушхабар бир зумда шаҳарга тарқалди. Бу ерга— кечагина қурилиш авж олган ва бугунги кунда Ильич нурларини тарқатаётган ГЭСга бутун шаҳар аҳолиси оқиб келарди. ГЭСнинг худди ўзгинасида минбар ўрнатилиб катта митинг бўлиб ўтди.

Электр станцияси пойтахт экономикасининг, умуман республика халқ хўжалигининг ривожига беқиёс ҳисса қўшди.

1930 йилга келиб унинг учинчи, кўп ўтмай тўртинчи агрегати ишлай бошлади. Кейинроқ Қодирия ГЭСи, Бўржар ГЭСи, Фарҳод ГЭСи, Чорвоқ ГЭСи, Тошкент ва Ангрен ГРЭСлари ва бошқа нурхоналар барпо этилди.

Яқинда Янги Ангрен ГРЭСининг 300 минг киловатт қувватли биринчи энергоблоки Ўрта Осиё саноат регионига энергия бера бошлаганлиги ҳақидаги хушхабар барчани қувонтирди. Биргина ана шу ГРЭС 30-йилларда барпо этилган бир неча ГЭСнинг қувватидан ҳам кўпроқ энергия ишлаб чиқара бошлади. КПСС XXVI съезди қарорларида қайд этилган бу объектнинг ўз муддатида ишга туширилиши айни пайтда ҳам Ленин васиятларига содиқ қолиб, электрлаштириш ишларига алоҳида эътибор берилаётганлигининг ёрқин тимсолидир.

М. МИРАЛИМОВ.

• 26-АПРЕЛЬ—НАВБАТДАГИ ЯГОНА СИЁСИЙ КУН •

БУЮК ҒАЛАБА

Совет Иттифоқи, унинг Қуролли кучлари томонидан 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалаба халқларнинг хотирасида ўчмас из қолдирган энг буюк воқеалардан биридир. Бу Буюк Ғалабанинг 40 йиллигини бутун прогрессив инсоният нишонлаяпти.

Совет халқи бу Ғалабагача 1418 оловли кун ва тунни бошидан кечирди. Урушнинг биринчи кунидан сўнгги кунигача партия билан халқнинг бутун ўй-фикри ягона мақсадга — ҳамма куч ва воситаларни Улуғ Октябрнинг буюк ғалабаларини, жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилишга сафарбар этиш, халқларни фашизм зулмидан озод этишга қаратилган эди.

Гитлерчилар Германияси СССРга қарши урушни ўзи учун қулай бўлган шароитларда бошлади. Ватанимизга бостириб кирган душманнинг куч жиҳатидан устунлиги, ҳужумнинг тўсатдан бўлганлиги, урушнинг дастлабки босқичида мамлакат аҳолисининг 42 процентга яқини яшаб турган ҳамда ялпи саноат маҳсулотининг учдан бири ишлаб чиқарилаётган территориянинг қўлдан бой берилиши ниҳоятда мушкул ва хавфли вазиятни юзага келтирди.

Гитлерчи ҳарбий бошлиқларга урушнинг тақдири ҳал бўлгандек туюларди. Аммо моддий имкониятлар нисбатини социалистик давлатнинг социал-сиёсий ва маънавий омилларини ҳисобга олмасдан оддийгина таққослаш жиддий хато бўлиб чиқди. Совет халқи В. И. Лениннинг урушда кимда кўпроқ резерв бўлса, кўпроқ куч манбалари, халқ ўртасида сабот-ирода кўпроқ бўлса, ўша ғалаба қозонади, деган сўзлари ғоят тўғри эканлигини яққол исботлади. Бизда ана шуларнинг ҳаммаси душмандагига қараганда кўпроқ бўлиб чиқди.

«Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабаси,— дейилади КПСС Марказий Комитетининг қарорида, — социализмнинг афзалликларини, унинг жуда катта иқтисодий, социал-сиёсий ва маънавий имкониятларини тўла-тўкис намоён этди». Коммунистик партия мамлакатни жанговар лагерга айлантириш учун ҳамма нарсани қилди. Совет халқига Мурожаатда, СССР Халқ Комиссарлари Совети билан ВКП (б) Марказий Комитетининг 1941 йил 29 июндаги Директивасида душманни тор-мор этишнинг аниқ программаси кўрсатилди, урушнинг адолатли характери ҳамда ғалабага эришиш шарт-шароитлари очиб берилди, халқнинг вазифаси тушунтирилди. Партиянинг «Бизнинг ишимиз адолатлидир. Душман тор-мор этилади. Ғалаба биз томонда бўлади!» деган шиори совет кишиларининг чуқур ҳис-туйғуларини ифода этди, қудратли ҳаракатлантирувчи кучга айланди.

Партия, давлат ва ҳарбий раҳбарликнинг ягона бўлиши масаласи муваффақиятли ҳал этилди. Уруш бошида И. В. Сталин бошчилигида ташкил этилган Давлат Мудофаа Комитети мамлакатдаги бутун ҳокимиятни ўз қўлида марказлаштирди. Фронтда ва фронт орқасидаги энг муҳим участкаларга таниқли сиёсий, ҳарбий ва хўжалик раҳбарлари бошчилик қилдилар.

Партия фашизм билан курашнинг аниқ стратегик вазифаларини олға суриб, уларни ҳал этишга оммани сафарбар қилибгина қолмасдан ўзи ҳам Ғалаба учун курашаётганларнинг биринчи сафида бўлди; В. И. Ленин таърифи билан айтганда «жанг қилаётган партияга» айланди. Армия ва флотга ВКП (б) Марказий Комитети аъзолари ва аъзоликка кандидатларининг ярмига яқини, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари секретарларидан, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарларидан 500 киши сафарбар этилди. Урушнинг дастлабки уч ойи мобайнидагина Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети масъул ходимларининг 20 проценти фронтга кетди. Уруш бошлангандан олти ой ўтгандан сўнг эса республика, область ва район ташкилотлари раҳбарларидан 6 мингдан кўпроқ киши, саноатдаги раҳбар ходимларнинг 30 проценти, қишлоқ хўжалигидаги раҳбар ходимларнинг 20 проценти Ватанни ҳимоя қилишга отланган эди. Уруш йилларида Ўзбекистон партия ташкилотларидан фронтга 38 мингдан кўпроқ коммунист сафарбар этилди.

Коммунистлар шахсий намуна кўрсатиб, оташин партиявий сўз билан совет кишиларини Ғалабага руҳлантирар ва уларни ўз ортларидан эргаштирардилар. Партия аъзоларидан 3 миллиондан кўпроқ киши Ватан учун жонларини фидо қилди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлганларнинг деярли тўртдан уч қисми коммунистлардир.

Фронтдаги сезиларли даражадаги талофотларга қарамай қуролли кучларнинг партия ташкилотлари уруш йилларида миқдор жиҳатдан беш баравардан кўпроққа ҳам ортди. Бу даврда партия барча аъзоларининг сони бир ярим баравар кўпайди. 1945 йилнинг бошида 3,3 миллион коммунист ёки партия бутун составининг қарийб 60 проценти армияда эди.

Совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабаси социалистик давлат, унинг экономикасининг чексиз қудратини яққол намойиш этди.

Қисқа муддатларда халқ хўжалигини ҳарбий изга солиш амалга оширилди. Фронт ёнидаги районлардан моддий ва маънавий бойликларни тарихда мисли бўлмаган эвакуацияси амалга оширилди. 1941 йилнинг июлидан декабргача 2593 корхона эвакуация қилинди. Улардан 100 тасидан кўпи Ўзбекистонга, шу жумладан, 65 таси Тошкент областига эвакуация қилинди. Бу даврда 10 миллиондан кўпроқ киши, 8,5 миллион бош қорамол ҳам кўчириб келинди.

Мамлакат шарқида асосий ҳарбий-саноат базаси вужудга келтирилди. 1942 йилнинг ўрталарига келиб бу ерларда фронт учун маҳсулотнинг тўртдан уч қисмидан кўпроғи ишлаб чиқариларди. 1942 йил охирига келиб, ҳарбий техниканинг асосий турлари бўйича нисбат бизнинг фойдамизга ўзгарди.

Буржуа пропагандаси Қизил Армияга техника гўёки кўп жиҳатдан СССРга ленд-лиз бўйича етказиб берилганлигини исбот қилиш учун жуда кўп куч-ғайрат сарфлайди. Иттифоқчиларнинг ёрдамини инкор этмаган ҳолда шуни таъкидлаш керакки, бундай техника етказиб бериш совет саноат ишлаб чиқаришининг атиги тўрт процентини ташкил этган эди, холос.

Партиянинг «Ҳамма нарса фронт учун, ғалаба учун!» деган даъвати миллионлаб совет ватанпарварларини фидокорона меҳнатга руҳлантирди. Фронтга кетганларнинг ўрнини хотин-қизлар, ўсмирлар, қариялар эгалларди. Улар смена топшириқларини 2—3—5 ҳатто ўн баравар ва бундан ҳам кўпроқ ошириб бажарардилар.

Қишлоқ хўжалиги уруш даврида экин майдонларининг 47 процентини йўқотганлиги, фронтга қишлоқ меҳнаткашларининг энг малакали қисми кетганлиги, колхоз ва совхозларнинг моддий базаси жуда бўшашганлигига қарамасдан фронтни ва фронт орқасини озиқ-овқат маҳсулотлари, саноатни эса зарур хом ашё билан узлуксиз таъминлаш йўлга қўйилди.

Ҳарбий хўжаликни ривожлантиришга республикамиз ҳам катта ҳисса қўшди. 1941 йилнинг охирига борибоқ Ўзбекистондаги 300 та завод ва фабрика ўз ишлаб чиқаришини ҳарбий эҳтиёжларга мослаштирди. 280 та янги завод ва фабрика ишга туширилди. Уруш йилларида республика фронтга кўплаб миқдорда самолётлар, авиамоторлар, авиабомбалар, снарядлар етказиб берди.

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари давлатга 4806 минг тонна пахта, 1282 минг тонна дон, 482 минг тонна мева ва сабзавот, 54 минг тонна пилла, кўплаб миқдорда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топширдилар.

Ўзбекистон фронтга фақат шулар билангина ёрдам бермасди. Республикамиз фронтнинг аслаҳахоналаридан бири бўлиши билан бир қаторда 1 миллиондан кўпроқ эвакуация қилинган кишиларни, шу жумладан 200 минг болани ўз бағрига олди. Ш. Шомаҳмудов ҳамда унга ўхшаб кўплаб эвакуация қилинган болаларни асраб олган минглаб кишилар халқлар қардошларча дўстлигининг, совет кишиси қалби сахийлигининг рамзига айландилар.

Кўнгилли равишда Ватан мудофаа фондини вужудга келтириш, фронтга совға-салом, иссиқ кийим-кечак жўнатиш, давлат ҳарбий заёмларини харид қилиш ҳаракати кенг қулоч ёйди. Тошкент области меҳнаткашлари 1941—1943 йилларда ҳарбий техника ишлаб чиқариш учун шахсий жамғармаларидан 75 миллион сўм ажратдилар. Улар мамлакат мудофаа фонди учун 37 миллион сўм пул тўплашди, фронтга 60 вагон совға-салом, 143 мингта иссиқ кийим-бош жўнатдилар, 235 миллион сўмлик заём облигацияларини сотиб олишди.

Армия ва флотни бутун чоралар билан мустаҳкамлаш партиянинг урушнинг дастлабки кунларидан бошлаб олиб борган ишларида ҳал қилувчи аҳамият касб этди. Урушнинг дастлабки босқичидаёқ сон бўйича урушдан аввалгидан икки баравар кўп армияни вужудга келтиришга муваффақ бўлинди, 1 миллиондан кўпроқ киши партизан отрядларида, 2 миллион киши подпольеда душманга қарши курашди.

Партия билан халқнинг жуда катта куч-ғайратлари туфайли 1943 йилда Қизил Армия ҳарбий-стратегик тенгликка, кейинчалик эса ҳал қилувчи устунликка эришди. 1945 йилнинг январига келиб биз душмандан армиядаги жонли куч бўйича 2,1 баравар, танк ва ўзиюрар артиллерия установкалари бўйича уч баравар, жанговар самолётлар бўйича 7,3 баравар устунликка эришдик.

Душманни бутунлай тор-мор этишда Москва, Сталинград остоналаридаги, Курск ёйидаги жанглар энг муҳим босқичлар бўлди. Улар иккинчи жаҳон урушида туб бурилиш ясади. Совет Армияси Украина, Белоруссия, Болтиқбўйини озод этиш бўйича йирик операцияларда ва ниҳоят, Польша, Румыния, Чехословакияни, Германиянинг ўзини ва бошқа мамлакатларни озод этиш учун жангларда душманга қақшатқич зарбалар берди. СССР Қуролли кучларининг операциялари жаҳондаги ҳарбий-сиёсий вазиятга, урушнинг бошқа жойларидаги жанговар ҳаракатларга ҳал қилувчи таъсир ўтказди.

Душманни тор-мор этиш учун қулай ташқи сиёсий шарт-шароитни таъминлаш вазифаси муваффақиятли ҳал этилди. Узоқни кўзлаб амалга оширилган тадбирлар СССРга икки фронтда жанг қилмасликка имкон яратди. Антигитлерчилар коалициясини тузишга, фашист блокини парчалашга муваффақ бўлинди. Иттифоқчиларимиз жуда кечикиб бўлса ҳам иккинчи фронтни очишга мажбур бўлишди. Агрессорни жиловлаш учун социал тузуми турлича бўлган давлатлар билан ҳамкорлик қилиш тажрибаси жуда катта сиёсий аҳамиятга эгадир. Бу бугунги кунда ҳам жуда муҳим бўлиб, ракета-ядро ҳалокатининг олдини олиш мақсадларида ундан актив фойдаланиш мумкин.

Совет кишилари иттифоқчиларимиз, бутун антифашист фронтининг Ғалабага қўшган ҳиссасини юқори баҳолайдилар. Бироқ, фашист Германияси ва империалистик Японияни тор-мор қилишга совет халқи, унинг Қуролли кучлари ҳал қилувчи ҳисса қўшганликларини ёддан чиқариш мумкин эмас. Буржуа пропагандаси ҳар қандай уринмасин халқлардан ҳақиқатни яшириб бўлмайди. Фашистлар Германияси Совет Армияси билан бўлган жангларда жонли куч ва жанговар техникасининг тўртдан уч қисмини йўқотди. Шунинг учун ҳам АҚШ президенти Ф. Рузвельт «Рус қўшинлари душманларимизнинг қуролли кучларини бирлашган миллатларнинг ҳаммасидан ҳам кўпроқ йўқ қилишди ва йўқ қилишмоқда», деб бежиз айтмаган эди.

Фашизм фақат қурол кучи билангина эмас, шунингдек марксча-ленинча идеология, партия томонидан тарбияланган омманинг онглилиги кучи билан ҳам тор-мор этилди. Партия оммада ғалабага ишонч туғдира олди, халқни социалистик ғалабаларимизнинг ҳимоясига отлантирди.

Уруш СССР халқлари дўстлиги қудрати ва мустаҳкамлигини, ленинча миллий сиёсатнинг донолигини жиддий синовдан ўтказди. СССРнинг барча миллат ва элатлари, шу жумладан юзлаб минг ўзбекистонлик жангчилар ўз Совет Ватанлари учун жасурлик билан жанг қилдилар. Ўзбекистонлик жангчилардан 120 минг нафардан кўпроғи орден ва медаллар билан мукофотланди, 280 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун жонларини қаҳрамонларча фидо қилган ўзбекистонлик жангчилардан генерал С. Раҳимов, М. Топиболдиев, Е. Стемпковская, Т. Эржигитов, В. Шаландин ва минглаб бошқаларнинг номлари Улуғ Ватан уруши солномасидан муносиб ўрин олди.

Совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабаси улкан, оламшумул-тарихий аҳамиятга эгадир. У жаҳон социалистик ҳамдўстлиги ташкил топишига асос солди, жаҳон ишчи ва коммунистик ҳаракатини, миллий-озодлик ҳаракатини янада юксалтирди, империализм мустамлака системасининг парчаланишига олиб келди.

Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги, совет халқининг Ватанга, Улуғ Октябрь ишига чексиз садоқати совет халқи ғалабасининг манбалари бўлди. Бу социалистик ижтимоий-сиёсий тузумнинг, социалистик экономиканинг, марксча-ленинча идеологиянинг ғалабасидир. У совет кишиларининг фронтда ва фронт орқасидаги, босиб олинган территориялардаги оммавий қаҳрамонликларининг, совет ҳарбий фани, жангчиларимиз жанговар маҳорати устунлигининг натижаси бўлди.

Улуғ Ватан уруши Ленин партияси раҳбарлигидаги, бу партия атрофига метиндек жипслашган халқ ва армияни енгиб бўлмаслигини тўла куч билан тасдиқлади. Бу ғалаба ҳозирги пайтда ривожланган социалистик жамиятимизнинг, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бутун қудрати билан янада мустаҳкамланмоқда. Буни жаҳонга ҳукмронлик қилишга янгидан даъвогар бўлаётганлар, уруш якунларини қайта кўриб чиқмоқчи, урушдан кейинги чегаралар ўзгармаслиги принципини қўпормоқчи бўлаётганлар ёддан чиқармасликлари зарур. Ҳозирги империалистик реакцияга ҳам гитлеризмга характерли бўлган асосий хусусиятлар — ашаддий антикоммунизм, антисоветизм, шовинизм ва ирқчилик, сафсатабозлик, меҳнаткашларга қарши ўта жабр-зулм ўтказиш, халқаро терроризм, мустақил давлатларга қарши агрессия қилиш хусусиятлари тааллуқлидир.

Худди шунинг учун Улуғ Ватан урушининг сабоқлари жуда катта аҳамиятга эгадир. Бу сабоқларнинг энг асосийси шундан иборатки, тинчликни сақлаш учун ҳозир курашиш керак. АҚШ ва уларнинг НАТОдаги шериклари томонидан Совет Иттифоқи, Варшава Шартномаси мамлакатлари устидан ҳарбий устунликка эришишга интилишлари тарихий жиҳатдан муваффақиятсизликка учраши шубҳасиздир. Тинчликни мустаҳкамлаш учун социализмнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш, барча тинчликсевар, антиимпериалистик кучларни жипслаштириш ва уларнинг актив ҳаракат қилишларига эришиш, халқларнинг ўта сезгирлиги биринчи даражали аҳамиятга эгадир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачевнинг КПСС Марказий Комитети март (1985 йил) Пленумида сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтилганидек: «Мураккаб халқаро вазиятда Ватанимизнинг мудофаа қобилиятини ҳар қачонгидан ҳам юксак даражада сақлаш муҳимдир. Потенциал агрессорлар шуни яхши билиб қўйсинлар: Совет мамлакати ва унинг иттифоқчилари хавфсизлигига, совет кишиларининг тинч турмушига қилинадиган ҳамлага қақшатқич жавоб зарбаси берилади».

Барча совет кишилари қатори Тошкент области меҳнаткашлари ҳам Буюк Ғалабанинг 40 йиллигини юксак сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги руҳида, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар. Улар бу шонли юбилейни, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, социалистик Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Область саноати маҳсулотларни реализация қилиш ва уларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича биринчи квартал планини муддатидан илгари бажарди. Планга қўшимча равишда 3,8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш плани 100,3 процент қилиб уддаланди. Қурилишда ҳам ижобий силжишлар бўляпти. Асосий фондларни ишга тушириш плани 102, турар-жойларни фойдаланишга топшириш плани 112,3 ва мактабгача болалар муассасаларини фойдаланишга топшириш плани 108,5 процент адо этилди.

Қишлоқ меҳнаткашлари бу даврда давлатга гўшт топшириш планини 108,5 процент, тухум топшириш планини 116.9 процент бажардилар. Чигит, бошоқли дон, беда экиш муваффақиятли тугалланди. Бу йилги мўл ҳосилга мустаҳкам замин яратиш учун зарур чоралар кўриляпти.

Шу билан бир қаторда қатор корхоналар товар маҳсулоти ишлаб чиқариш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш планларини, шартнома мажбуриятларини бажара олмаяптилар. Капитал маблағларни ўзлаштириш плани барбод бўлди. Қурилиш ишларининг сифати қониқарсиз аҳволдадир. Чорва маҳсулдорлиги паст. Иш вақти кўплаб йўқотилмоқда.

Беш йилликка якун ясалишига унчалик кўп вақт қолгани йўқ. 1985 йил ва умуман беш йиллик планларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, барча меҳнаткашларнинг энг муҳим вазифасидир. Область халқ хўжалигида қишнинг қаттиқ келиши, баъзи бошқа сабаблар туфайли рўй берган вазият қолоқликка барҳам бериш ва йил охиригача план топшириқларида белгиланган марраларга албатта чиқиб олиш учун куч-ғайратни аямасликни талаб этмоқда. Бунинг учун уюшқоқсизлик ва хотиржамликка қатъий барҳам бериш, ишлаб чиқаришни бошқаришни такомиллаштириш, кадрларнинг топширилган иш учун масъулиятини ошириш, интизомни мустаҳкамлаш, барча ижодий кучлар ва резервларни иқтисодий ривожлантириш суръатларини жадаллаштиришга сафарбар этиш, илғор тажрибадан кенг қўлланиш лозим.

Жаҳондаги икки ижтимоий система кескин кураш олиб бораётган ҳозирги шароитларда план топшириқларини бажариш, сидқидилдан меҳнат қилиш, юксак уюшқоқлик ва интизомлилик ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир меҳнат коллективининг фақат вазифаси бўлиб қолмай, ватанпарварлик бурчи ҳам эканлигини ёдда тутиш зарур.

Мана, қирқ йилдан бери совет халқи тинч осмон остида яшаб, меҳнат қилмоқда. Совет халқининг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган жасорати миннатдор инсоният хотирасида мангу яшайди. Халқни бу жасоратга давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси руҳлантириб турган эди. Бугунги кунда ҳам шонли Ленин партияси бунёдкор халқимизни коммунизм тантанаси сари дадил бошлаб бормоқда.

СИЁСИЙ ДОКЛАДЧИЛАРГА ЁРДАМ

УМУМХАЛҚ ҲАШАРИ

160 МИНГ СЎМЛИК МАҲСУЛОТ

ТОШКЕНТДАГИ 2-нон маҳсулотлари комбинатида қизил шанбаликни ўтказиш доимо байрам тусини олади. Бу ерда ҳар гал навбатдаги меҳнат байрамининг ўтказилишига янгилик киритилади. Бу эса меҳнат кўрсаткичлари янада юксалишини таъминлайди.

Бу гал ҳам комбинат меҳнат аҳли смена давомида энг юқори кўрсаткичларга эришиш режалари билан шанбаликка киришадилар. Меҳнат байрамининг 550 нафар қатнашчиси орасида корхона қошидаги билим юрти талабалари ҳам бўлади. Бевосита комбинатда меҳнат қилаётган 320 нафар нонвой эса асосан тежалган хом ашёлар ҳамда электр энергияси ҳисобига меҳнат қилишади. Смена охиригача шу тариқа 160 минг сўмлик нон маҳсулотлари тайёрланиши кутилмоқда.

Б. ОРИФЖОНОВ.

ТИНЧЛИК ФОНДИГА

ОҲАНГАРОН шаҳридаги 8-темир-бетон буюмлари заводи коллективининг 350 нафар ишчи-хизматчиси В. И. Ленин таваллудининг 115 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган шанбаликда актив қатнашишга азму қарор қилдилар. Улар асосан ўз иш постларида меҳнат қилиб, шу куни 20 минг сўмлик темир-бетон буюмлари тайёрлашади. Ишлаб чиқаришдан тушган 1200 сўм Тинчлик фондига ўтказилади.

Шунингдек, меҳнат байрами куни завод территориясида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилади. Дарахтлар, гулларнинг таглари юмшатилади, 150 туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ҳам ўтказилади.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз ремонти заводи республикамизнинг энг кекса корхоналаридан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам корхонада кўплаб шонли анъаналар қарор топган. Шуниси қувончлики, корхонанинг кенжа ишчи авлоди коллективнинг шонли анъаналарини давом эттириб келмоқда. Буни улар «қизил шанбалик»да яна бир бор намойиш этишга қарор қилдилар. Шу куни ремонтчилар 1 дона тепловоз секциясини, 6 та тортувчи электр двигателларини, 2 минг дона тормоз колодкаларини созлашга сўз бердилар. Суратда: меҳнат ветерани, 1932 йилдан бери КПСС аъзоси Андрей Платонов (чапдан тўртинчи) ва Алексей Комиссаров ёш ишчиларга корхонадаги дастлабки коммунистик шанбаликлар ҳақида гапириб беришяпти.

А. Рисқиев фотоси. (ЎзТАГ).

ҲАММА ҚАТНАШАДИ

ТОШКЕНТ ёғ-мой комбинати коллективи шу кунларда шанбаликка пухта тайёргарлик кўрмоқда. Ихтиёрий меҳнат кунида 1200 нафар инженер-техник ходимлар ва ишчилар иштирок этишади. Уларнинг деярли барчаси шанбалик кунида «Юқори меҳнат унумдорлигига эришамиз» шиори асосида ишлаб, 95 минг сўмлик маҳсулот тайёрлайдилар. Шу куни тушган маблағнинг 1050 сўми ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказилади. Шунингдек, ишчилар комбинат атрофида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишлари билан ҳам шуғулланадилар.

Меҳнат байрамида корхона территорияси ва унга туташ майдонларга 800 туп гул, 1500 туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилиб, 3000 погон метр ариқ-зовурлар тозаланади.

Қ. ТЎЛАБОЕВ.

74 МИНГ КЎМАКЧИ

БУГУН шаҳар ўзгача фусун, ўзгача тароват касб этади. Тонг отиши билан кўчаларда меҳнаткашлар оқими турли томонларга йўл олади. Барчанинг чеҳрасида табассум, кишилар қалбида хуш кайфият. Шаҳарнинг турли чеккаларидан таралаётган карнай-сурнай, духовой оркестр садолари чирчиқликларни коммунистик меҳнат байрамига чорлайди.

Шаҳардаги бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, ўқув юртлари ҳузурида тузилган 96 та штаб умумхалқ ҳашарига тайёргарлик ишларига бош-қош бўлди. Улар шанбалик ҳар томонлама мазмунли ва юксак савияда юқори меҳнат унуми билан ўтиши учун жуда кўп иш қилдилар, катта ҳажмдаги тадбирларни амалга оширдилар, иш фронтини етарли тайёрлашга алоҳида эътибор бердилар.

Дастлабки ҳисобларга қараганда бугунги меҳнат байрамида 74 минг нафар ишчи-хизматчи қатнашади. Уларнинг кўпчилиги ишчи коржомаларини кийиб, ўз меҳнат постларини эгаллайдилар. Саноат корхоналарида 33500 киши станокларни, агрегатларни, поток линияларни бошқарадилар. Қурилиш объектларида яратувчилик меҳнати билан шуғулланувчилар сафида 4300 бинокор ва минглаб ҳашарчилар бўлади, 2800 нафарга яқин транспортчи халқ хўжалик юкларини ташийдилар, меҳнаткашларга хизмат кўрсатадилар.

Меҳнат байрами бошланиши олдидан барча меҳнат коллективларида тантанали митинглар бўлиб ўтади. Уларда халқимиз ажойиб анъаналаридан бири бўлган удумнинг аҳамияти ҳақида, унинг тарихи ҳақида суҳбатлар, докладлар, меҳнат ветеранларининг чиқишлари уюштирилади. Барча корхона-ташкилотлардаги «Қизил шанбалик» руҳи билан йўғрилган алвонлар, плакатлар, шиорлар кишиларни янада унумлироқ ишлашга ундайди.

Бугун шаҳримизда салкам 2,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Жумладан, узлуксиз ишлаб чиқариш корхоналарида ҳаммаси бўлиб 1332 минг сўмлик маҳсулот, 320 минг

96 ШТАБ БОШЧИЛИГИДА

сўмлик халқ истеъмол буюмлари тайёрланади. 150 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади. 42 минг тонна халқ хўжалик юклари, унинг 22 минг тоннаси тежалган ёнилғи ҳисобига белгиланган манзилларга етказиб берилади.

Меҳнат байрами кунида трансформатор заводи, «Химзашита» монтаж бошқармаси, шунингдек 32 цех, 87 бригада, 4500 ишчи тежалган хом ашё материаллар ҳисобига ишлайди, 5 минг жуфт пойабзал, 10 минг дона ғишт, 239 минг сўмлик электротехника асбоб-ускуналари тежалган хом ашё ва материаллардан ишлаб чиқарилади. Пландан ташқари 10 дона культиватор, 10 тонна металл конструкциялари, 30 квадрат метр темир бетон буюмлари, 8 комплект паст кучланишли станциялар тайёрланади. 3 минг нафар чирчиқликлар нормани 1,5—2 баравардан бажаришга эришадилар.

Шанбалик иштирокчиларига турли хил маданий ва савдо хизматлари кўрсатиш ҳам аниқ программа асосида амалга оширилади. Жумладан, барча умумий овқатланиш тармоқлари оддий иш кунларидек ишлайди. Бундан ташқари, 50 та кўчма буфет меҳнат байрами қатнашчилари хизматида бўлади. Шаҳардаги бадиий ҳаваскорлик тўгараклари коллективлари ишчилар меҳмони бўлиб, уларга байрам кайфияти бағишлайдилар.

«Қизил шанбалик»ка тайёргарлик кўришда шаҳар шанбалик ўтказиш штаби ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларини ҳам эътибордан четда қолдирмади. Шаҳарга шу куни 22 минг туп манзарали, 4,5 минг туп мевали дарахт кўчатлари ўтқазилади. 2 минг квадрат метр гулзорлар ва хиёбонлар бунёд этилади. 220 минг квадрат метр ҳажмдаги йўллар ва йўлкалар, 25 минг погон метр узунликдаги ариқ-зовурлар тозаланади. Шунингдек, 370 тонна металл парчалари йиғилади. Шу куни ишлаб топилган жами маблағ — 72 минг сўм пул ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказилади. Кун охирида барча корхона, ташкилот, идораларда шанбаликка якун ясалиб, алоҳида ўрнак кўрсатган меҳнаткашлар рағбатлантирилади, уларга қимматбаҳо эсдалик совғалари, фахрий ёрлиқлар, мақтов қоғозлари берилади.

А. АЗАЛИН,
Чирчиқ шаҳар партия комитетининг инструктори.

ҲЕЧ КИМ ЧЕТДА ҚОЛМАЙДИ

ҲАР ЙИЛИ қишлоқнинг кексаю-ёши бу кунни яхши кайфият, иштиёқ билан кутиб олади. Ленинча шанбалик маҳаллаларда меҳнат байрамига, халқ ҳашарига айланиб, ўйин-кулги, хурсандчилик бир-бирига уланиб кетади.

Қишлоқ маҳаллаларида шанбаликка аввалдан тузилган режа асосида тайёргарлик кўрилади. Калинин районидаги гавжум қишлоқлардан бири бўлган Хонобод йил сайин кенгайиб, аҳолиси кўпайиб, янги маҳаллалар пайдо бўлаётир. Демак, кўпчилик бўлиб ҳашар йўли билан битказиладиган ишлар оз эмас. Ана шундай зарур ва йирик тадбирлар асосан шанбалик куни ҳашар йўли билан бажарилади.

Ўқитувчи, Беруний, Хонободтепа маҳаллалари аҳолиси бугун асосан территорияни тозалаш, кўча ёқаларини, ариқларни тартибга келтириш, дарахтларни оқлаш билан шуғулланадилар. Уларга уруш ва меҳнат ветеранларидан Хўжаназар ота Абдураимов, Фазлиддин Муҳиддинов, Мажид Бакировлар бошчилик қилишади. Бундан ташқари, Хонободтепа маҳалласида кўплаб мевали дарахт кўчатлари экиш ҳам мўлжалланган.

Беруний маҳалласида қурила бошланган янги чойхонада ўтган йилги шанбаликда катта ҳашар уюштирилиб, тез кунда ишга туширилган эди. Бугун ҳам чойхона маҳалла одамлари билан гавжум бўлади. Улар ўтган йили баҳорда экилган токлар учун янги ишком ясайдилар. Гуркираб ривожланган турли нав ток занглари ишкомларга кўтариб, тараб қўйилади.

Бугун қишлоқ қабристонига ҳам маҳаллалардан кекса ва ёшлар тўпланишади. Бу ердаги боғ парваришини ўз зиммасига олган уруш ва меҳнат ветерани Раҳим ота Усмоновнинг ташаббуси билан ёнғоқ, ўрик, шафтоли, олма, олча каби мевали дарахт кўчатлари экилади. Аввалги йили экилган кўчатлар кўздан кечирилади, манзарали дарахтларга шакл берилади, қабристон территорияси тартибга келтирилиб, саранжом-саришта қилиб қўйилади.

— Шанбалик ҳашарида фақат ветеранлар, пенсионерлар, уй бекалари ва ўқувчи-ёшлар иштирок этадилар,— дейди Хонобод қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси Т. Икромов.— Асосий аҳоли эса шу куни ўз иш жойларида, яъни «Қорасув» совхози далаларида бўлиб, эртаги экинларга ишлов беришади. Хуллас, умумхалқ ҳашаридан ҳеч ким четда қолмайди.

А. ЙЎЛДОШЕВ.

• ЭРТАГА—СОВЕТ ФАНИ КУНИ •

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ИЛМИЙ МУАССАСАЛАРИДА

СУВНИ МАШИНА ТАҚСИМЛАЙДИ

«Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида Тошкент область районлари ҳамда хўжаликларида сувдан фойдаланишни планлаштиришнинг янги методикаси ишлаб чиқилди. Бу вазифа электрон ҳисоблаш машиналари зиммасига юклатилган махсус программа асосида бажарилади.

Методика универсал хусусиятга эга бўлиб, бу ўсимликнинг ривожланиши ва ўсишдан тўхташ жараёнида истеъмол қилиниши керак бўлган сув миқдорини аниқ кўрсатади.

Ўтказилган тажрибалар тадқиқотлар ҳар йили каттагина иқтисодий самара беришини исботлади.

Ўзбекистонда илм-фан жадал суръатлар билан равнақ топмоқда. Республикадаги илмий ташкилотлар ҳар йили 500 га яқин турли тадқиқотларни ишлаб чиқаришга жорий этиб, 600 миллион сўмликдан кўпроқ иқтисодий самарага эришмоқдалар. Фан билан ишлаб чиқариш ўртасидаги ҳамкорликни таъминлашда янги-янги иш усуллари шаклланди.

Кейинги йиллар ичида Ўзбекистон олимларининг математик статистика, амалий ядро физикаси, активацион анализ, физик-электроника, химия, механика, сейсмология, астрономия, геология, ярим ўтказгичлар физикаси, микробиология, кибернетика ҳамда чўлларни ўзлаштириш бўйича тадқиқотлари мамлакатимиздан ташқарида ҳам алоҳида эътироф этилмоқда.

Республикамизда ижтимоий фанлар бўйича олиб борилган тадқиқотлар Иттифоқ миқёсида ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда.

Партия ва ҳукуматимизнинг қарор ҳамда кўрсатмаларига жавобан илмий-тадқиқот институтлари республикада мелиорация ишларини яхшилаш, пахта териш машиналарининг янги маркаларини яратиш, вилтга, сув танқислигига, шўрга чидамли пахта навларини яратиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида ҳам катта тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар.

✦

ШИША ТОЛА ТИББИЁТ ХИЗМАТИДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг иссиқлик физикаси бўлими олимлари шиша толалардан фойдаланишга асосланган қурилмаларнинг хилма-хил физик хусусиятларини атрофлича тадқиқ этмоқдалар. Чиқарилган илмий хулосалар яқин келажакда шиша толали оптик асбоблар рентген аппаратлари, лазер техникаси, телевидение имкониятлари билан уйғунлашиб, аҳоли соғлиғини ялпи текшириш ва касалликнинг олдини олишда қўл келишини кўрсатди.

Шиша тола кардиология ва нейрохирургия соҳаларида янги методларнинг жорий этилишида ҳам кенг истиқболлар очиб бермоқда. Мутахассислар томонидан яратилган ларингоскоп асбоби фокон световоди ёрдамида бир вақтнинг ўзида бир неча вазифани бажаради.

Световод медицина асбоб-ускуналарини такомиллаштиришда улкан роль ўйнади. Унинг ёрдамида кузатилаётган объект телевизор экранида осонгина ўзини намоён қилди. Натижада бемор аҳволини кўп сонли мутахассислар, шифокорлар бир йўла кузатишлари учун имкон яратилди.

Толали световодларнинг яна бир афзаллиги шундаки, улар нур манбаини асбоб-ускуналардан ташқарига жойлаштириш, лозим бўлса уни исталган вақтда алмаштириш имконини беради. Бунда беморнинг электр токидан шикастланиши, текширилаётган аъзосининг куйиб қолиш хавфи бўлмайди. Қолаверса, нур таъсири одатдаги ёритиш кучидан тўрт-саккиз марта кучаяди.

Шундай вақтлар келадики, шиша толаларнинг ялтироқ иплари ахборот узатиш техникаси ҳақида тасаввуримизни ўзгартириб юборади. Ўз уйимизда ўтириб видеотелефон орқали янги газеталар тасвирини кўраверамиз. «Хотирали» телефон, кўп вазифали телефонлар хизматимизда бўлади.

Фаннинг бу янги соҳаси янада равнақ топиши билан яқин келажак кишиси маълум рақамларни териб, телевизорда истаган программасини кўради. Ўз уйидан чиқмаган ҳолда кутубхонада сақланаётган китобларни ўқиши, театр спектаклларини томоша қилиши, хоҳлаган шаҳридаги спорт ўйинларини кўриш учун буюртма бериши мумкин.

«ИОГ—3» КЛИНИКАЛАРГА ЙЎЛ ОЛДИ

Мен ЎзССР Фанлар академияси ҳақиқий аъзоси, Беруний номидаги Ўзбекистон Давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, физика-математика фанлари доктори, марҳум профессор Убай Орипович Орипов билан марказий касалхонада танишгандим. Убай Орипович билан жуда кўп суҳбатлашардик. У киши тиббиётга оид саволлар берардилар. Мен йирик олим, физика, физик-электроника соҳасида фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки бутун оламда таниқли кишининг медицина масалаларига қизиқишидан ажабланардим ва у кишининг саволларига тўлиқ ва аниқ жавоб беришга ҳаракат қилардим.

Навбатдаги суҳбатларимиздан бирида Убай Орипович менга: «Сиз янглишиб шифокор бўлиб қолган экансиз, аслида физик бўлишингиз керак экан. Ҳали ҳам кеч эмас, бир ўйлаб кўринг», — дедилар.

Бу — ўйлашга мажбур қиладиган гап эди, албатта. Медицина институтини тугатган, шу соҳада саккиз йил ишлаган, медицина фанлари кандидати даражасига эга бўлган одамнинг физика соҳасига ўтиб ишлаши ҳам қизиқарли, ҳам масъулиятли, эди ўшанда.

Орадан бир неча кун ўтгач Убай Орипович менга «Правда» газетасидаги бир мақолани кўрсатди. Унда СССР Медицина Фанлар академиясининг йиллик ҳисоботи босилган бўлиб, ҳали тиббиёт соҳасида масс-смектрометрлар, электрон кўпайтирувчилар, энергияни айлантирувчилар ва бошқа кўп қулайликлардан фойдаланилмаётганлиги қайд қилинган эди.

— Электроника институтимизда шуларнинг ҳаммаси бор. Турли аппаратлар, приборларни тўғридан-тўғри медицина соҳасида ишлатиб бўлмайди. Уларни мослаштириш керак. Шунинг учун бизга қўл керак, медицинани тушунадиган қўл бўлиши лозим. Агар бизга ўтишга розилик берсангиз, аввал сизга физикани ўргатамиз, медицинамизда эса янги истиқболлар очилади,— деди олим.

Хуллас, мен Электроника институтида кичик илмий ходим лавозимида иш бошладим. Орадан кўп вақт ўтмай Убай Орипович бетоб бўлиб қолдилар. Врачлар у кишини ўпкасида қаттиқ яллиғланиш борлигини аниқладилар ва ўпка яллиғланиши бир неча марта такрорланди.

Убай Ориповични кўришга кирганимда, яна савол бердилар:

— Қизиқ, мен ҳозир уйдан кўчага, ҳовлига умуман чиқмай қўйдим. Лекин шамоллаш нимадан бўлганига ақлим бовар қилмайди. Сиз бу ҳақда ўйлаб кўрасизми?

Мен ҳам савол билан мурожаат қилдим:

— Убай Орипович, Совуқ сув ичмаганмидингиз?

— Йўқ.

— Совуқ сувга ювингандирсиз, балки?

— Мутлақо совуқ сув ишлатмайман.

— Бирор совуқ нарсадан сесканганингизни эслолмайсизми?

Убай Орипович узоқ ўйланиб қолдилар ва кейин менга мурожаат қилдилар:

— Наҳотки, мени даволаш мақсадида ҳозир ишлатилаётган кислород сабабчи бўлса?— дедилар-да, сўзларида давом этдилар.— Медицинада кислородни иситиб берувчи бирор аппарат йўқми? Ана шу Сизга биринчи иш бўлсин,— дедилар ва телефонни олиб ўз ҳузурларига бош инженер Цефас Артур Альфредовични таклиф қилдилар.

Ишлар қизиб кетди, бу ишга радио-физика билан шуғулланувчи мутахассислар, таниқли шифокорлар ҳам ёрдам бера бошладилар.

Кислородни ва бошқа газ аралашмаларини 45 градусгача иситиб берувчи аппарат тайёр бўлди. Уни «ИОГ-3» (газларни индуктив йўл билан иситувчи) деб ном берилди. 1976 йилда «ИОГ-3» Москвадаги СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Бутуниттифоқ медик-техник илмий-тадқиқотларни синаш институтида синовдан ўтди. Бир Аппарат Бутуниттифоқ клиник ва экспериментал хирургия институтига, иккинчиси Склифосовский номидаги тез ёрдам институтига, учинчиси 4-бош бошқарманинг 51 клиник касалхонасига топширилди. Ундан ташқари янги аппарат нусхалари Бутуниттифоқ клиник ва экспериментал институтининг Тошкентдаги филиалида ва СССР соғлиқни сақлаш министрлигининг Тошкент врачлар малакасини ошириш институти 2-хирургия кафедрасида ҳам синовдан ўтказилди. Клиник синовлар натижасида аппаратнинг баъзи камчиликлари аниқланди, Орипов номи билан юритилувчи бу аппарат тобора такомиллаштирилиб, ўтган йили ҳаётга йўл олди.

А. ШАЙХОВ,
медицина фанлари кандидати.

◆ **Суратда: «ИОГ-3» аппарати.**

Автор фотоси.

ЎСИМЛИКЛАР КАРТАСИ ЯРАТИЛДИ

Кейинги йиллар ичида республика Фанлар академиясининг Ботаника институти олимлари областимиз ўсимликлари дунёси бўйича ҳам самарали тадқиқотлар олиб бормоқдалар. Бу ерда шаҳар ва районлар бўйлаб уюштирилган экспедициялар ва космосдан олинган суратлар асосида ўсимликлар картаси яратилди.

Ана шу тадқиқот туфайли табиий ресурслардан оқилона фойдаланишда катта қулайликлар вужудга келди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг ғўза амалий генетикаси лабораторияси олимлари барги эрта тўкиладиган, тезпишар, вильтга чидамли ва юқори сифатли навлар яратиш устида тадқиқотлар олиб боришмоқда. «АН-Боёвут-2» ана шундай навлардан биридир. Суратда: (чапдан ўнгга) лаборатория мудири Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, биология фанлари доктори С. Содиқов ва катта илмий ходим, биология фанлари кандидати Р. Раҳимбоевлар.

В. Сироткин фотоси.

«ҒАЛАБА»

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ПРЕМЬЕРАСИ

Шонли Ғалабанинг 40 йиллиги арафасида Иттифоқ бўйлаб кенг намойиш этилаётган «Ғалаба» кинодилогиясига уруш дашҳатларини ўз бошидан кечирган санъаткор, СССР халқ артисти Евгений Матвеев йиллаб тайёрланди. Унинг «Оддий муҳаббат», «Тақдир», «Ўта муҳим топшириқ» каби фильмлари ҳарбий-ватанпарварлик мавзуига бағишланган. Яқинда газетада эълон қилинган икки серияли янги бу фильмни у Александр Чаковскийнинг шу номли романи асосида яратди. Санъаткор улкан ва шарафли масъулиятини чуқур ҳис қилган ҳолда тарихан ҳаққоний, бугунги ҳаётга ниҳоятда ҳамоҳанг бўлган йирик публицистик киноасар яратишга эришди.

Фильмдаги тарихий воқеалар икки бош қаҳрамон— совет журналисти Михаил Воронов ва америкалик фотомухбир Чарльз Брайтларнинг кўрган-кечирганлари, дунёқарашлари ва уларнинг учрашувлари орқали берилади. Бадиий сюжетлар тарих саҳифаларида ўчмас из қолдирган ҳужжатли лавҳалар билан моҳирона уйғунлаштириб тасвирланиши натижасида ғалабадан кейинги давр воқеалари ҳақида тўла тасаввур ҳосил қилинади.

Урушнинг дашҳатли садолари тиниб, тинчлик эълон қилинади. Ғалабадан сўнг, 1945 йилнинг ўзидаёқ Потсдамнинг Цецилиенхоф саройида уч йирик давлат— СССР, Англия ва АҚШ ҳукумати раҳбарлари иштирокида конференция ўтказилиб, унда жаҳон халқларининг урушдан кейинги тақдири масаласи кўрилди. Михаил Воронов ва Чарльз Брайт биринчи марта шу ерда танишган эдилар. Ўша кезларда ғалаба нашидасидан сармаст бўлган бу икки ҳамкасб йигит ўттиз йилдан сўнг— 1975 йилда Хельсинки кенгашида яна учрашишларини хаёлларига ҳам келтирмаган эдилар. Бу кенгашда чегараларни бузмаслик, давлатлараро муносабатлар принципларига қатъий амал қилиш ҳақидаги актга имзо чекилган эди.

Ўттиз йил тарих назари билан қаралса, кўз очиб юмганчалик фурсат, аммо у оддий инсон ҳаёти билан ўлчанса-чи? Умрнинг салмоқли бир бўлаги. Бу ўттиз йилнинг машаққатлари Воронов билан Брайтнинг ҳаётига ва дунёқарашларига ҳам таъсир этмай қолмади. Бу йиллар иккովлари ўртасида катта жарлик ҳосил қилганини англашади. Михаил Воронов онгли журналист сифатида ўтмишдаги ва ҳозирги воқеаларни чуқур таҳлил этишга киришади. Чарльз Брайт эса шов-шувли воқеалар ортидан қувиб, уларни кинолентaларга муҳрлаш, пул ишлаш иштиёқида юрган фоторепортёрга айланган эди.

Хельсинки кенгашидан сўнг бугунги кунга қадар жаҳон халқлари кўплаб муҳим воқеаларнинг гувоҳи бўлдилар. Қуролланиш пойгасига чек қўйиш, ядро ҳалокатига йўл қўймасликдек муҳим вазифа олдимизда турган бир пайтда 1945 йилги Потсдам конференцияси ва 1975 йилги Хельсинкида имзо чекилган ҳужжатнинг аҳамияти яна ҳам каттадир. Шу нуқтаи назардан қараганда, «Ғалаба» фильмининг даъваткор овози беҳисоб қурбонлар, мислсиз кулфатлар эвазига қўлга киритилган бахт ва тинчликни, унинг учун хизмат этувчи инсон ақл-идрокини шарафлайди.

«Ғалаба» кинодилогиясида қирғин-барот жанглар манзараларини кўрмаймиз. Воқеаларнинг бўлиб ўтган жойлари ниҳоятда кўп ва ранг-баранг. Унда бош қаҳрамонлардан ташқари саксонга яқин конкрет тарихий шахсларни кўрамиз. Михаил Воронов ролини кейинги йилларда кинода самарали ишлаб келаётган талантли актёр Александр Михайлов ижро этган. Чарльз Брайт ролининг ижрочиси Андрей Мироновни таништириб ўтишнинг ҳожати йўқ. У комик характердаги ролларнинг устаси сифатида машҳур бўлса-да, «Ғалаба» фильмидаги Чарльз актёрнинг ижодий фаолиятида янги саҳифа очилганлигидан далолат беради.

Буюк давлатларнинг раҳбарлари бўлган тарихий ролларга ҳам муаллифлар катта эътибор берганлар. Актёрлар Рамаз Чхикавадзе, Михаил Ульянов, Георгий Менглет, Альгимантас Масюлис ҳам ўз қаҳрамонлари образига масъулият билан ёндашиб, фильм муваффақиятига салмоқли ҳисса қўшганлар.

Ж. АСАДОВА.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ҚАНОТЛИ ДЎСТЛАРИМ

Кичкинтойларни табиатга, қушларга бўлган муҳаббатини кўрганимда севиниб кетаман. Беихтиёр ўз болалик йилларимни эслайман. Ҳеч ёдимдан чиқмайди. Кўчамиздан кимнингдир шафқатсизлиги туфайли оғир яраланган, қанотлари синган зағчани топиб олдим. Уни авайлаб уйга олиб келдим. Онам мени меҳрибонлигимдан хурсанд бўлдилар ва бинт билан қушчанинг қанотини боғлаб қўйдик. Тез орада янги дўстим соғая бошлади. Унга Тимка деб ном бердик.

Тимка оиламизга жуда кўникиб қолди. Бир куни у қия очилган эшикдан кўчага учиб чиққанида жуда қўрқиб кетдим. «Бўлди, йўқладим мен, ҳозир учиб кетади». Жон ҳолатда «Тимка! Тимка!» деб чақира бошладим. Зағча эса ҳеч нарса бўлмагандек елкамга келиб қўнди, сочларимни, қулоқларимни чўқилай бошлади. Шундай қилиб биз тез-тез ташқарига чиқиб турадиган бўлдик. Тимканинг кишиларга кўникиб қолгани мени жуда севинтирган эди. Лекин худди ана шу ҳол уни ҳалокатга олиб келди. Қўшнимизнинг от-араваси бўларди. Қушчам ҳеч нарса бўлмагандек отнинг яғринига қўнибди. От эгаси эса қамчини билан Тимкани аямасдан туширибди...

Жуда яқин бўлиб қолган дўстимдан ажралиб қолдим.

Эрталаб юзларимни чўқилаб уйғотадиган қушчам энди йўқ эди. Мен инсонларга интилган, улардан нажот истаган ана шу ожиз жонзотларга нима учун шафқатсиз бўлишларига ҳеч тушуна олмас эдим. Нега энди қалби тош кишиларга ҳеч қандай чора кўрилмайди деб азобланардим.

Бир қанча вақт ўтгач биз яна бир зағча топиб олдик. Не кўз билан кўрайликки у ҳам қаттиқ жароҳатланган эди. Онам иккимиз бечорани парваришладик. Баҳор келгач қафасдан қўйиб юбордик. Лекин Чика (уни ана шундай номлагандик) уйимиздан нари кетишни истамасди. Тез-тез деразага қўниб олар, гўё мени чақираётгандек эди.

Мана орадан йиллар ўтди. Яқинда уйимиз олдида бир зағчани кўриб қолдим. Яқинлашишим билан ингичка товуш чиқариб сайрай бошлади. Мен беихтёр «шу Чика эмасмикан» деб ўйладим. Унга тикилганча ўйга толдим. Ҳа, бу балки менинг қанотли дўстим эмасдир. Лекин кўнглим кўтарилди. Эски қадрдонимни кўргандек қувониб кетдим. Табиатга, унинг такрорланмас гўзалликларига, ҳайвон ва қушларга меҳр қўйиш кишида бошқа ижобий фазилатларни ҳам уйғотишига амин бўлдим.

И. ЗИМИН.

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ИСЛАНДИЯНИНГ ҚАРОРИ

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Исландия АҚШ ва Буюк Британиянинг атом куч қурилмалари ўрнатилган ёки ичида ядро қуроли бўлган кемаларининг ўз портларига киришини тақиқлаб қўйди. Мамлакат ташқи ишлар министри Г. Хатлгримссон альтинг (парламент)да сўзга чиқиб, портловчи ядровий зарядлар билан таъминланган Америка ва Англиянинг ҳарбий кемалари «Исландиянинг территориал сувларига киритилмайди», деди. Исландия хавфсизлиги сиёсатига мувофиқ ҳукуматнинг алоҳида рухсатисиз оролда тинчлик вақтида ҳам, шунингдек уруш вақтида ҳам ядро қуролини жойлаштириш тақиқланади.

Матбуот хабарларига кўра, НАТО мамлакатлари, биринчи навбатда АҚШ ва Англия Норвегия билан Гренландия ўртасидаги шимолий сувлардан машқлар ўтказиш учун фойдаланмоқдалар. Ана шу машқларда ядро қуроли бўлган ҳарбий кемалар қатнашмоқда.

Сиёсий обзорчиларнинг ҳисоблашича, ҳукуматнинг қарори гарчи Исландия Шимолий Атлантика блокининг аъзоси бўлсада, бу ердагилар НАТОнинг Атлантикадаги ҳарбий, шу жумладан ядровий тайёргарликлари кучайиб бораётганлигидан жиддий ташвишланаётганликларидан далолат беради.

Чунончи, АҚШ ҳарбийларининг ўтган йил охирларида фош этилган маҳфий плани орол мамлакат жамоатчилигини кескин ғазаблантирди. Шу планда «кризисли вазият» деб аталмиш вазият шароитида Американинг Кефлавикдаги ҳарбий базасида чуқур сув остига отиладиган 48 та ядро бомбасини жойлаштириш кўзда тутилган экан.

Исландияда жамоатчилик фикрини билиш мақсадида ўтказилаётган савол-жавоблар шуни кўрсатдики, мамлакат аҳолисининг 86 проценти Европа шимолини ядро қуролидан холи зона деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватламоқда.

ЧИЛИДА ДИКТАТОРЛИК РЕЖИМИГА ҚАРШИ ЯНГИ БЛОК ТУЗИЛДИ

◆ БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Чилининг оппозициядаги кучлари диктаторлик режимига қарши янги блок —муросасиз кураш демократик ҳаракатини туздилар. Яширин шароитда иш кўраётган турли сиёсий партиялар ва бирлашмалар, шу жумладан коммунистлар, социалистлар, радикаллар, христиан демократик партиянинг каттагина сектори шу блокка кирди. Кузатувчиларнинг фикрича, блок Пиночет 1973 йил сентябрида ҳокимиятни босиб олгандан кейин Чилидаги мавжуд энг катта оппозицион иттифоқ бўлиб қолди.

Чили оппозициясининг таниқли арбобларидан 16 киши «Озодлик ва демократия учун кураш манифести» деган ҳужжатни имзоладилар. Улар халқни ҳарбий — фашист режимни ағдариб ташлаш ва чинакам миллий демократик ҳукуматни тузиш учун курашни кучайтиришга даъват этдилар.

◆ МАНАГУА. (ТАСС). Чет мамлакатлар халқлари билан бирдамлик Никарагуа комитети Пиночетнинг қонли режими авж олдириб юборган ваҳшиёна репрессияларни қатъиян қоралади. Комитет Санть-ягодаги клерикал ташкилотларга йўллаган мактубида Чили халқининг қаҳрамонона кураши билан бирдамлик изҳор қилди.

◆ КИТО. (ТАСС). Пиночет режими аҳолининг демократияни қайта тиклаш йўлидаги кучайиб бораётган курашини қийноқлар, ҳарбий трибуналлар, қотилликлар, оммавий репрессиялар билан бостиришга уринмоқда. Шунга қарамай, халқнинг диктатурани тугатишга бўлган азму қарори кун сайин кучайиб бормоқда, деди инсон ҳуқуқлари билан шуғулланувчи Лотин Америкаси уюшмаси раҳбарлик органининг аъзоси Фабиола Летельер Эквадорда чиқадиган «Нуэва» журнали мухбири билан суҳбатда. Мамлакатнинг бутун территориясида тўхтовсиз давом этаётган ва аҳолининг барча табақалари қатнашаётган намойишлар, митинглар, забастовкалар шундан далолат бермоқда.

ЖЕНЕВАДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Бугун бу ерда ядровий ва космик қуролларга бағишланган Совет — Америка музокаралари доирасида ўртача олисликка учириладиган ядро қуроллари масалалари билан шуғулланувчи группанинг мажлиси бўлиб ўтди.

ПАРЛАМЕНТ АЪЗОСИ БЎЛГАН КОММУНИСТЛАРНИНГ ДАЪВАТИ

РИМ. (ТАСС). Италия Коммунистик партиясидан парламент аъзолари Италиянинг Фриули—Венеция—Жулия областини ядро қуролидан холи бўлган зонага айлантиришга даъват этдилар.

Парламент аъзолари бўлган коммунистлар бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида кенг халқ оммаси областни ядросиз зонага айлантириш ғоясини қизғин қўллаб-қувватлайди, деб таъкидладилар. Областда ядро қуролини ташиш, жойлаштириш ва яратиш қонуний тартибда ман этилади. Матбуот конференциясининг қатнашчилари Фриули — Венеция—Жулияда чет мамлакатларнинг қуролли кучларини камайтириш мақсадида Италия қонунларини ўзгартириш зарурлигини ҳам уқтириб ўтдилар.

Ҳозирги вақтда, деб ёзади «Унита» газетаси, мазкур область территориясида ҳарбий объектлар мавжуд. Булар орасида АҚШ ва НАТОнинг тўртта базаси бор.

БАНДИТЛАРНИНГ ҲУРУЖЛАРИГА ҚАТЪИЙ ЗАРБА БЕРИЛМОҚДА

● МАНАГУА. (ТАСС). Никарагуа ҳукумати Коста-Рикага ўрнашиб олган ва МРБ га ёлланган сотқинлар яна бандитларча ҳуруж қилганликларига қарши шу мамлакат маъмурларига қатъий норозилик билдирди. Ташқи ишлар министрлигининг бу ерда тарқатилган баёнотида хабар қилинишича, Вашингтон хизматида бўлган контрреволюцион тўдалардан бири Никарагуанинг чегарадаги Ла—Эсперанса пунктини Коста-Рика территориясида туриб миномётлардан ўққа тутди.

Америкага ёлланган сотқинларнинг бандитларча бундай ҳужуми, дейилади баёнотда, Рейган маъмурияти Контадор группасининг тинчликсеварлик куч-ғайратларига бундан буён ҳам тўсқинлик қилиш, музокаралар олиб бориш ва регионда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш учун қулай иқлим вужудга келтирилишини барбод этишга уриниб, Никарагуа билан Коста-Рика ўртасида кескинлик чиқариш ниятида эканлигидан далолат беради.

Сандиночилар ҳукумати Коста-Рика территориясидан Никарагуага қарши қўпорувчилик ишларида фойдаланаётган АҚШга ёлланган сотқинларга қарши қатъий чоралар кўришни мамлакат маъмурларидан талаб қилди.

Контрреволюционерларнинг жиноий ҳуружлари сандиночилар халқ армиясини қаттиқ зарбасига дуч келмоқда. Мудофаа министрлиги вакилларининг хабар қилишларича, кейинги ойда сандиночилар халқ армияси жангчилари шимолдаги Матагальпа ва Ҳинотега департаментларида Гондурасдан мамлакатга бостириб кирган сотқинлардан салкам юз кишини йўқ қилдилар. Никарагуа ҳимоячилари босқинчилар қўлида бўлган кўп миқдордаги Америка қурол-яроғини ўлжа олдилар.

Рейган маъмурияти Марказий Америкадаги можарони сиёсий йўл билан бартараф этишни барбод қилмоқда ва Никарагуа революциясини барча воситалар билан бўғиб ташлашга уринмоқда, деди бу ерда сандиночилар миллий озодлик фронти миллий раҳбарлик органининг аъзоси, мамлакат миллий ассамблеясининг раиси Карлос Нуньес. Никарагуа халқи, деди у парламент сессиясида сўзлаган нутқида, АҚШ империализми авж олдириб юборган ва қонунга зид ҳамда аҳлоқ қоидаларига хилоф урушга қаршилик кўрсатмоқда.

● НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). БМТ Бош секретари Хавьер Перес де Куэльяр Контадор группаси раҳбарлигида музокаралар олиб бориш йўли билан Марказий Американинг тангликни тинч сиёсий бартараф этиш жараёнини қўллаб-қувватламоқда. Унинг расмий вакили шуни айтди. БМТ Бош секретари, деди у ўз баёнотида, давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик тўғрисида ҳамма тан олган принципга мувофиқ регион проблемалари ҳар жиҳатдан ҳал этилишини талаб қилиб чиқмоқда. Сиёсий доираларда қайд этишларича, Хавьер Перес де Куэльяр Вашингтоннинг Марказий Америкага доир «тинчлик планини» амалда рад этди. Бу план Никарагуага тазйиқни кучайтиришни кўзда тутади.

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Ҳурматли редакция! Тошкент шаҳрида ўзини ҳимоя қилиш секцияси борми? Бўлса бу секцияга кимлар қатнашиши мумкин?

У. КОМИЛОВ,
Тошкент шаҳри.

✦

ЖАВОБ: Тошкент шаҳридаги барча кўнгилли спорт жамиятлари ҳузурида ўзини ҳимоя қилиш (самбо) секциялари бор. Сиз яшаётган Куйбишев райони территориясининг ўзида бир неча шундай спорт секциялари фаолият кўрсатмоқда. Масалан, Пушкин майдони яқинидаги «Динамо» стадионида, «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузурида, Луначарское шоссеси яқинида жойлашган «Динамо» кўнгилли жамияти область Совети ҳузурида мавжуд.

Умуман Тошкент шаҳрида 15 та ўзини ҳимоя қилиш секциялари ишлаб турибди. Уларга ёшидан қатъий назар истовчиларнинг ҳаммаси қабул қилинади.

С. ХОДИЕВ,
СССР спорт комитетининг Ўзбекистон бўйича давлат тренери. Икки марта жаҳон чемпиони.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

Р. 05778. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. А. 1687. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12